

สัญญาเลขที่ SRC5840501

รายงานสรุปการประสานงาน

ระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2560

ชุดโครงการ

นโยบายและยุทธศาสตร์การยกระดับทรัพยากรมนุษย์ของไทย ในกระแเอเชีย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝาย 4

โดย

สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม

มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	14
วิวัฒนาการหลังจากนั้น	15
บทที่ 2 ผลการดำเนินงานของการประสานงานชุดโครงการนโยบายและยุทธศาสตร์	17
การยกระดับทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแเอเชีย	
โครงการ การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการยกระดับแรงงานฝีมือและคุณวุฒิ	17
ทางการศึกษาผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานฝีมือแรงงาน	
โครงการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ กับ	18
แนวทางของกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อรูปธรรมการปฏิรูปการศึกษา	
โครงการการพัฒนากระบวนกลางหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนความรู้ ทักษะไปสู่การ	19
ยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	
โครงการการนำร่องการจัดการระดับพื้นที่เพื่อเชื่อมต่อภาคอุตสาหกรรมกับภาค	20
การศึกษาและการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่าง	
หน่วยงานในการยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน	
โครงการ การคลังเพื่อการศึกษาด้านอุปสงค์ และการเก็บ/ลดหย่อนภาษีเพื่อการศึกษา	21
เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ	
โครงการปัจจัยเชิงสาเหตุและอิทธิพลของนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการครูและบุคลากร	21
ทางการศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครูไทยในยุคสังคมบริโภคนิยม	
ภาคผนวก	23
ข้อเสนอโครงการภายใต้ชุดโครงการนโยบายและยุทธศาสตร์การยกระดับ	
ทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแเอเชีย	
สรุปการประชุม	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การเตรียมความพร้อมเพื่อให้ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในฐานะเป็นชาติแรกๆ ที่ริเริ่มก่อตั้งสมาคมอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ Association of Southeast Asia (ASA) คือ ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย มาแล้ว 50 ปีมาแล้ว จนได้ขยายตัวเป็น ASEAN (Association of South East Asian Nations) และได้รวมกันเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาคที่มีชื่อว่า ASEAN Community ในปลายปี 2558 ที่ผ่านมาแล้ว จากประวัติความเป็นมาโดยย่อดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีฐานะค่อนข้างสำคัญในประชาคมนี้ สิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อจากนี้ไป คือการไหลเวียนของประชากรในประเทศสมาชิกในรูปของนักท่องเที่ยว นักลงทุน ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งแรงงาน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและการเทียบโอนวิชา ระหว่างสถาบันการศึกษาจะดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะถ้าหากไม่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องประเทศไทยก็จะเริ่มเป็นฝ่ายล้าหลังและถูกลดระดับความสำคัญในประชาคมนี้ลงไปทุกที จากการสัมมนาประจำปีของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย TDRI เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 ได้เปิดเผยผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนไทยในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาได้ตกต่ำลงอย่างต่อเนื่องขณะที่สัมฤทธิ์ผลดังกล่าวของประเทศเพื่อนบ้านต่างก้าวหน้าเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทั้งทั้งงบประมาณเพื่อการศึกษาได้เพิ่มขึ้นโดยตลอด เนื่องจากการศึกษาของไทยได้ปรับเปลี่ยนจากการศึกษาเพื่อผลิตชนชั้นนำแบบอังกฤษในอดีตได้เปลี่ยนมาเป็นการศึกษาเพื่อมวลชนและการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ทำให้อัตราการครอบคลุมหรือการมีการศึกษาของประชากรเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อยในเชิงปริมาณ ตั้งแต่ทศวรรษที่ 2520 เป็นต้นมา

เป็นที่แน่นอนว่าประเทศไทยไม่มีความสามารถที่จะแข่งขันเอาชนะประเทศสิงคโปร์ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสภาวะการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากมีความพยายามเป็นพิเศษของประเทศดังกล่าวที่จะเป็นผู้นำด้านการศึกษาแขนงนี้ และล่าสุด (2558) การศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับโดย OECD ให้อยู่ในลำดับที่ 1 ของโลก ขณะที่ประเทศไทยถึงแม้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้นำในด้านนี้ แต่ก็ต้องติดตามความรู้เหล่านี้ให้ทันพร้อมกับเน้นความรู้บางด้านที่เรามีความเหนือกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องด้านบริการซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบเหนือกว่า จากวัฒนธรรมของการเป็นผู้มีจิตใจดีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น ขณะที่การเรียนวิชาแพทย์แผนตะวันตกก็เป็นการศึกษาระยะเริ่มต้นของการอุดมศึกษาของไทย ทำให้บริการทางการแพทย์และบริการสุขภาพ ตลอดจนบริการคัดกรองความงาม

บริการการท่องเที่ยว และภาคการผลิตที่เป็นการผลิตต่อเนื่องกับภาคการเกษตรเป็นภาคที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบเหนือกว่าเกือบทุกประเทศในอาเซียน

อย่างไรก็ดี ในบรรดาทรัพยากรทั้งหมดที่ประเทศมี ทรัพยากรมนุษย์ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะถ้าประเทศไม่มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถเพียงพอก็จะไม่สามารถรักษาทรัพยากรอื่นๆ ที่มีอยู่ภายในประเทศเอาไว้ได้ ถ้าถึงจุดนั้นทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีในประเทศไทยจะไม่ช่วยให้คนไทยในประเทศไทยให้ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่มากนัก ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะตกไปเป็นของประเทศที่มีฐานทรัพยากรมนุษย์เหนือกว่า เช่น ประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หวัน ที่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาทางวัตถุที่เหนือกว่า ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นแล้วในข้อเท็จจริง

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการศึกษาไม่สามารถแยกออกได้จากประเด็นในเรื่องแรงงานหรือทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้เพราะการศึกษาถึงแม้จะเป็นกระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นตลอดชีวิต แต่มนุษย์ก็มีความจำเป็นต้องหาเลี้ยงชีพโดยการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ตามความถนัดและตามวิวุฒิและคุณวุฒิของแต่ละบุคคล ดังนั้นโลกของการศึกษากับโลกของการงานอันเป็นผลตามมาจากการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายจึงเป็นประเด็นสำคัญ ที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อให้เข้าใจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากการศึกษาและประกอบอาชีพเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด การวิจัยเพื่อมีผลในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตลอดจนได้ความรู้ในการแก้ปัญหาทั้งการศึกษาและประกอบอาชีพการงานจึงมีความสำคัญ ขณะเดียวกันประเทศไทยมีปัญหาเฉพาะตัวที่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้สร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นประเด็นความขัดแย้งในทุกด้าน ตั้งแต่เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ที่ยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทยในปัจจุบัน ประเด็นความเป็นธรรมและการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในทุกๆ ด้านจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การได้รับโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งโอกาสในการยกฐานะทางเศรษฐกิจอันเกิดจากการประกอบอาชีพ

อย่างไรก็ตาม การทำงานวิจัยในทุกเรื่องย่อมมีจุดประสงค์ที่จะได้งานวิจัยที่มีคุณภาพดี ตอบโจทย์วิจัยได้ตรงตามเป้าหมายและสามารถนำเอาผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญๆ ได้จริง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกนักวิจัยที่มีคุณภาพดี สามารถทำงานวิจัยและได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพดี เพื่อนำไปต่อยอดได้และ/หรือใช้ประยุกต์ได้ทันทีด้วยการที่ผู้ประสานงานชุดโครงการมีความคุ้นเคยกับปัญหาการศึกษาของประเทศไทยมาระดับหนึ่ง รวมทั้งได้เห็นช่องว่างระหว่างการกำหนดนโยบายที่มักจะเป็นการระดมสมองเพื่อแก้ไขปัญหาโครงสร้าง โดยมีได้มีผลการวิจัยที่สามารถตอบปัญหาทางด้านนโยบายอย่างชัดเจนมาประกอบการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายในลักษณะเช่นนี้ทำให้ขาดข้อเท็จจริงที่สำคัญและอาจทำให้เห็นนโยบายที่ถูกกำหนดโดยวิธีการดังกล่าวไม่สามารถนำไปแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็น เพราะขาดความชัดเจนของรายละเอียดที่เป็นต้นเหตุของปัญหาที่แท้จริง ทำให้ความพยายามแก้ปัญหาพลาดไปจากเป้าหมายที่ควร

จะเป็นได้ ดังนั้นงานวิจัยมีผลที่มีการลงรายละเอียดในสิ่งที่ไม่มีความรู้ที่ชัดเจนมาก่อน อีกทั้งได้รับการยอมรับและการมีส่วนร่วมจากฝ่ายปฏิบัติ จะช่วยให้การแก้ปัญหาได้ตรงประเด็นและเป็นงานวิจัยที่มีความคุ้มค่ามากที่สุด เพราะไม่เสียเวลาและหลงทางในการแก้ปัญหา การทำงานวิจัยในลักษณะเช่นนี้จึงกลายเป็นประเด็นท้าทายอย่างยิ่งจากการที่จะได้นักวิจัยที่มีคุณภาพดีและสามารถผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพเข้าใจโจทย์วิจัย และหาคำตอบได้ตามที่โจทย์ต้องการ

ทั้งหมดนี้ต้องการจะชี้ให้เห็นว่าถึงแม้ปัญหาเรื่องการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์หรือปัญหาแรงงานมีความสำคัญยิ่งสำหรับประเทศไทย เช่นเดียวกับของประเทศอื่นๆ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดของประเทศดังที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ต้น บัดนี้โครงการนี้ได้พัฒนามาถึงระยะที่ 3 ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดจากระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 อย่างต่อเนื่อง โดยปรับให้เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น

โดยในระยะที่ 1 โครงการนี้ได้เริ่มงานเอาไว้แล้วโดยให้ทุนวิจัยทั้งสิ้น 8 โครงการ เป็นเรื่องการยกระดับผลิตภาพแรงงานของไทย 1 โครงการ คือ

โครงการ “ทุนมนุษย์กับผลิตภาพในภาคอุตสาหกรรมไทย” เพื่อศึกษาแนวทางยกระดับผลิตภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมของไทยให้สูงขึ้น

โครงการที่เกี่ยวกับสุขภาพของแรงงาน 2 โครงการ คือ

1. โครงการ “การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน : กรณีศึกษาผลกระทบของการเจ็บป่วยด้วยโรคโครงสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อจากการทำงานของแรงงานในคลังสินค้า”

2. โครงการ “อาชีพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา กลุ่มกิจการประมงทะเลจังหวัดภูเก็ต”

ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษานั้นมีประเด็นสำคัญ 2-3 ประเด็น ประเด็นแรกเป็นเรื่องสืบเนื่องมากจากการปรับเปลี่ยนจากการศึกษาเพื่อผลิตชนชั้นนำมาเป็นการศึกษาเพื่อมวลชน ทำให้มีการขยายปริมาณการศึกษาอย่างรวดเร็วแต่กลับมีผลกระทบต่อคุณภาพ จึงต้องพยายามส่งเสริมคุณภาพด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาในลักษณะของการคุ้มครองผู้บริโภค คือผู้ที่เข้ารับการศึกษานี้ได้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพดีได้มาตรฐาน แต่ถ้าหากดำเนินการอย่างไม่ถูกต้องจะกลายเป็นการประกันในเชิงปริมาณ เนื่องจากต้องใช้ดัชนีเชิงปริมาณมาวัดมาตรฐานการศึกษาในเชิงคุณภาพ ถ้าหากข้อมูลเชิงปริมาณดังกล่าวไม่สามารถสะท้อนคุณภาพที่ต้องการวัดได้ดีพอ หรือวัดคุณภาพได้อย่างผิเผิน ไม่สะท้อนถึงแก่นของคุณภาพที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง รวมทั้งไม่มีแนวทางที่จะคุ้มครองผู้บริโภคที่ชัดเจน แต่มุ่งที่จะเน้นความสำเร็จของตัวชี้วัดที่ขาดความชัดเจนพอ ก่อให้เกิดการบิดเบือนจากการคุ้มครองผู้บริโภคจนกลายเป็นการทำร้ายผู้บริโภคได้ เนื่องจากไม่สามารถแยกผู้บริโภคไม่ให้ได้รับผลกระทบจากความพยายามในการสร้าง “มาตรฐาน” ที่ไม่สะท้อนความเป็นจริงได้ ทั้งนี้เพราะบุคลากรทางการศึกษาต้อง

เสียเวลากับการสร้างกองกระดาชามากโดยไม่จำเป็น จึงต้องกลับไปตรวจสอบว่าการประกันคุณภาพที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหาอะไรบ้างและควรจะทำอย่างไร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้คือ

1. โครงการ “พัฒนาการของการทดสอบระดับชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

2. โครงการ “ย้อนพิจารณาการประกันคุณภาพอุดมศึกษาด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา”
ซึ่งเป็นการศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและการประกันคุณภาพด้านสังคมศาสตร์โดยใช้สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเป็นตัวแทนในการศึกษา

ปัญหาที่สำคัญต่อมาคือ การเกิดขึ้นของโรงเรียนขนาดเล็กกว่าหมื่นโรง อันเป็นผลจากการที่ฐานะของผู้ปกครองดีขึ้น เด็กเกิดน้อยลง ทำให้มีแนวโน้มที่ผู้ปกครองจะส่งลูกหลานออกไปเรียนนอกพื้นที่ที่คิดว่ามีคุณภาพการศึกษามากกว่า เป็นเหตุให้เกิดโรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน) เพิ่มขึ้น การจัดสรรงบประมาณเป็นรายหัวเพื่อความเป็นธรรม กลายเป็นความไม่ยุติธรรมสำหรับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน เนื่องจากทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้น เกิดเป็นปัญหาด้านทุนในการบริหารจัดการสูง อีกทั้งมีปัญหาคุณภาพการศึกษาพร้อมกัน ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการในอดีตมีนโยบายในการยุบและควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ผู้ปกครองที่ฐานะยากจนก็ไม่ต้องการให้บุตรหลานย้ายโรงเรียนเพราะจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มและเป็นภาระแก่ผู้ปกครอง ดังนั้น จึงมีคำถามว่าทางออกที่ดีที่สุดสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กคืออะไร โดยมีงานวิจัย 2 โครงการ คือ

1. โครงการ “การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันตก”

2. โครงการ “กรณีศึกษา : รูปแบบความสำเร็จของการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

โครงการทั้งสองชี้ประเด็นไปที่ประเทศไทยคงจะต้องอยู่กับโรงเรียนขนาดเล็กตลอดไปในอนาคต คำถามจึงมีต่อไปว่าจะเตรียมความพร้อมให้โรงเรียนขนาดเล็กอย่างไรจึงจะเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ การผลิตครูที่สามารถสอนได้หลายวิชาหรือสอนในสถานการณ์ที่มีการควบรวมชั้นเรียน รวมทั้งการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมความพร้อมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอนาคต

ส่วนโครงการสุดท้ายเป็นการหารูปแบบทางการศึกษาทางเลือกที่ช่วยให้เกิดการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาในทางปฏิบัติจริง เพราะเป็นการกระจายอำนาจในการกำหนดหลักสูตรส่วนหนึ่งไปอยู่ในมือของท้องถิ่น และอาจจะเป็นทางออกของโรงเรียนขนาดเล็กด้วย นั่นคือ

โครงการ “การจัดการแบบพหุภาคีในการศึกษาเพื่อตอบสนองชุมชนท้องถิ่น”

ในชุดโครงการระยะที่ 1 นั้น ผู้ประสานงานได้ทำการสังเคราะห์ออกมาแล้วเมื่อเดือนสิงหาคม 2557 ซึ่งเป็นช่วงที่คาบเกี่ยวกับโครงการระยะที่ 2

ส่วนในระยะที่ 2 นั้นเป็นการต่อยอดจากความรู้ในชุดโครงการที่ 1 ที่ตั้งเป้าหมายในการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานกึ่งฝีมือ (ระดับ ปวช.) และแรงงานฝีมือ (ระดับ ปวส.) ที่ขาดแคลนเนื่องจากปัญหาวัฒนธรรม การรับรู้ ตลอดจนโครงสร้างเงินเดือนที่สะท้อนความสามารถจริงไม่เอื้อให้เกิดแรงจูงใจให้มีการผลิตแรงงานเหล่านั้นในปริมาณที่มากพอ ทั้งที่โดยทั่วไปอาจจะกล่าวได้ว่าไม่มีปัญหาทางด้านอุปทานของการจัดการศึกษา ยกเว้นการที่เริ่มมีปัญหาขาดแคลนแรงงานครูอาชีวศึกษา เนื่องจากมีความต้องการสูงจากภาคการผลิต ขณะที่ผลตอบแทนจากการทำหน้าที่เป็นครูในสถาบันอาชีวศึกษาไม่จูงใจพอ ปัญหาเชิงโครงสร้างดังกล่าวทำให้เกิดมีคำถามตามมาว่า มีทางเลือกในการพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานด้วยวิธีการอื่นอย่างไรได้บ้าง ส่วนนี้คือชุดโครงการย่อยชุดที่ 1 ของระยะที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อย 3 โครงการ

1. โครงการ “การยกระดับทักษะแรงงานกึ่งฝีมือและมีฝีมือระดับกลางจากผู้ที่มีได้ผ่านการศึกษาจากอาชีวศึกษาโดยองค์กรธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ ดร.สุภาวดี ขุนทองจันทร์ และคณะ
2. โครงการ “สภาพการและแนวทางส่งเสริมการฝึกอาชีพและการปรับเปลี่ยนอาชีพของแรงงานไทย” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ ดร.ทัศนิน วรรณเกตุศิริ และคณะ
3. โครงการ “การพัฒนารูปแบบเทียบโอนมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ ผศ.ดร.อนุชัย รามวงษ์ และ อ.ดร.นลินรัตน์ รักกุศล

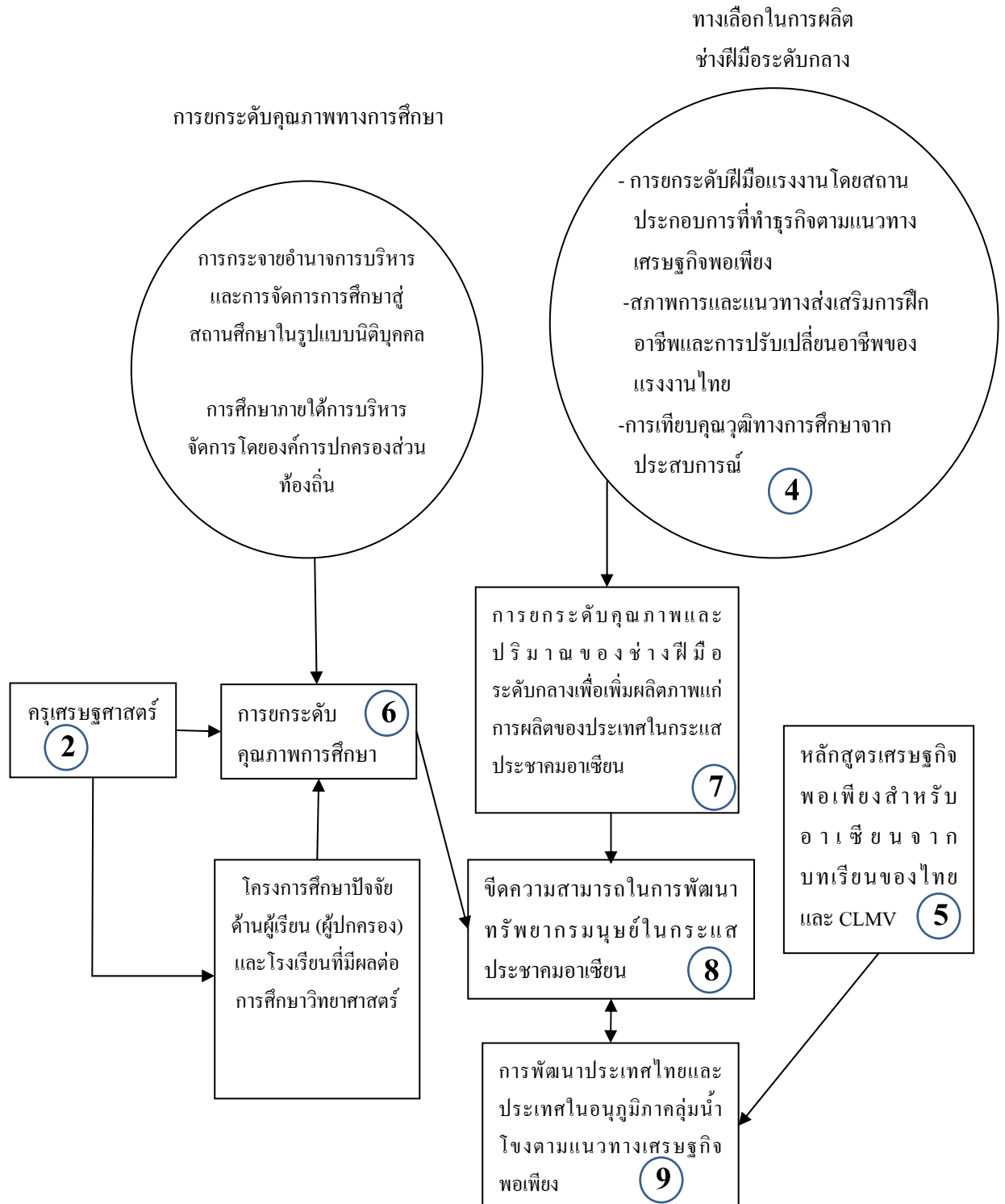
อีกส่วนหนึ่งเป็นเรื่องอุปสรรคในการพัฒนา “คุณภาพ” การศึกษาที่ประเทศไทยยังมีปัญหานี้อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดในระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา จึงต้องพยายามจำแนกว่าปัญหาอยู่ที่ใด อยู่ที่ผู้เรียนและผู้ปกครอง หรือที่ครู หรือที่การบริหารจัดการที่ไม่มีการกระจายอำนาจการศึกษาตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1 (2542-2551) อย่างแท้จริง หรือเป็นส่วนประกอบของแต่ละปัจจัย หรือบางปัจจัยที่เด่นชัดหรือไม่ ส่วนนี้ประกอบด้วยโครงการย่อย 4 โครงการ

1. โครงการ “ปัจจัยด้านผู้เรียนและโรงเรียนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิทยาศาสตร์ในโครงการทดสอบนานาชาติ TIMSS 2011 ของนักเรียนในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียตะวันออก: การวิเคราะห์พหุระดับและการศึกษาเปรียบเทียบ” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ ผศ.ดร.พงศ์ประพันธ์ พงษ์โสภณ
2. โครงการ “ครูเศรษฐศาสตร์” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ ศ.ดร.พิริยะ ผลพิรุฬห์
3. โครงการ “การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการการศึกษาสู่สถานศึกษา: กรณีศึกษาโครงการพัฒนารูปแบบนิติบุคคลรุ่นที่ 1 และ 2” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ ศ.กิตติคุณ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ
4. โครงการ “การกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ภาคใต้” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ ผศ.ดร.เรวดี กระโหมวงส์ และคณะ

ส่วนชุดโครงการย่อยชุดสุดท้ายมีเพียงโครงการเดียว แต่เป็นโครงการที่มีความหมายมาก โครงการหนึ่งสำหรับอนาคตของอาเซียนโดยเฉพาะกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ยกเว้นประเทศจีน ซึ่งมีจุดร่วมที่สำคัญคือ เป็นการร่วมรากทางวัฒนธรรมที่มีพุทธธรรมเป็นฐานทำให้การพัฒนาความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปได้ง่าย โครงการนี้จึงเป็นโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในอนุภูมิกาดังกล่าว โดยโครงการ “การพัฒนาหลักสูตรพุทธอาเซียนของมหาวิทยาลัยสงฆ์ผ่านการบูรณาการความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทยและกลุ่มประเทศ CLMV” โดยมีนักวิจัยในโครงการนี้คือ พระราชวรเมธี (ประสิทธิ์ พุทธิมรฺสี), ดร.

ความเชื่อมโยงของการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมด 8 เรื่อง อาจจะแสดงได้ตามแผนภาพดังต่อไปนี้

ตัวแบบแนวทางการสังเคราะห์ชุดการวิจัยทรัพยากรมนุษย์ในกระแสประชาคมอาเซียน ระยะที่ 2
(1 สิงหาคม 2556-31 มีนาคม 2558)

โดยที่งานสังเคราะห์ของชุดโครงการวิจัยดังกล่าวได้จัดพิมพ์เผยแพร่ผ่านการสัมมนาแล้วเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558 ที่ผ่านมา

ทั้งนี้ในงานวิจัยดังกล่าวได้มีข้อเสนอสำหรับงานวิจัยในระยะต่อไป ซึ่งก็คือข้อเสนอสำหรับชุดโครงการที่จะนำเสนอในครั้งนี้ประกอบด้วย 8 โครงการ โดยมีข้อสังเกตหลังจากผ่านการทำชุดโครงการมาแล้ว 2 ชุด พบว่า การวิจัยที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติจริงจะต้องเป็นการวิจัยในเชิงคิดตามลงไปศึกษากระบวนการทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นสำหรับการลงมือปฏิบัติจริงของโครงการใดๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้จริง ทั้งนี้เพราะถ้าผลของการวิจัยเป็นเพียงการเสนอแนวทางเพื่อให้เกิดมีการแก้ปัญหาจริง แต่เมื่อได้มีความพยายามแล้วยังอาจพบอุปสรรคที่เกิดขึ้นอีกมากมาย อุปสรรคบางอุปสรรคอาจจะเป็นปัญหาทางการปฏิบัติและอยู่ในวิสัยที่ผู้ลงมือปฏิบัติจะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้เอง แต่อุปสรรคบางอุปสรรคอาจจะเป็นอุปสรรคในเชิงนโยบายที่จำเป็นจะต้องแก้ปัญหาในเชิงนโยบายประกอบด้วย เนื่องจากในขณะที่ออกแบบโครงการมิได้คาดคิดว่าจะเผชิญปัญหาในเชิงนโยบายดังกล่าว โครงการลักษณะการติดตามและประเมินผลเป็นข้อเสนอสำหรับโครงการ 2, 3 และ 7 ส่วนโครงการที่ 6 เป็นโครงการวิจัยและพัฒนาที่ควรจะได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่วนโครงการที่ 1 นั้นนับว่าเป็นโครงการที่มีระดับความสำคัญสูงสุด เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญของความสำเร็จของการศึกษา หรือคุณภาพของการศึกษาที่แท้จริงก็คือ “การผลิตคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” ซึ่งต้องวัดผลให้รอบด้านมากกว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่เท่าที่ผ่านมาถึงแม้จะมีความพยายามอยู่บ้าง ก็มีได้มีเครื่องมือหรือวิธีการสร้างตัวชี้วัดให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

อนึ่ง จากการสัมมนาเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558 ที่ผ่านมา ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้ชี้ให้เห็นว่าถึงแม้จะมีการวิจัยถึงระบบการบริหารจัดการการศึกษาและมีการศึกษาเรื่องครูและคุณภาพของครูอย่างละเอียดพอสมควร มีปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและขาดหายไป และถึงแม้จะเคยมีการศึกษาในเรื่องนี้กันบ้างแล้ว แต่ก็ยังอาจไม่ตรงประเด็นเท่าที่ควร นั่นก็คือ คุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะคุณภาพของผู้บริหารการศึกษาย่อมมีผลต่อทิศทางการทำงานและการพัฒนาของครู ซึ่งจะมีผลต่อผู้เรียนโดยตรง และยังมีผลต่อทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพดีเป็นที่พึงปรารถนาของผู้ปกครองได้ด้วย ดังนั้น ข้อเสนอข้อ 8 ของงานวิจัยว่าด้วยลักษณะการได้มาและการรักษาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพดี เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

นอกจากนี้ ในการประชุมหารือกับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร) เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2558 อาจสรุปประเด็นการวิจัยด้านการอาชีวศึกษาออกเป็นยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูอาชีวศึกษาไทยให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21

1.1 แนวทางการพัฒนาทักษะการสอนของครูอาชีวศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

- 1.2 แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพของครูอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงานตามประเภทวิชาทั้งภาครัฐ และเอกชน
- 1.3 รูปแบบการพัฒนาเส้นทางอาชีพ (Career Path) ของครูอาชีวศึกษาไทยของภาครัฐ และเอกชน
2. ยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือของภาครัฐ และเอกชนของการจัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษา
 - 2.1 การพัฒนารูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ และเอกชนตามประเภทวิชาของด้านการอาชีวศึกษาสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมของประเทศไทย
 - 2.2 การพัฒนาหลักสูตรด้านการอาชีวศึกษาแบบทวิภาคีสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมของประเทศไทย
 - 2.3 การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนด้านการอาชีวศึกษาสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมของประเทศไทย
 - 2.4 การพัฒนารูปแบบการสะสมหน่วยกิตเพื่อการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการของกลุ่มอุตสาหกรรมไทย
3. ยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย
 - 3.1 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน กลุ่มจังหวัด และกลุ่มอุตสาหกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรี
 - 3.2 การจัดการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองแรงงานท้องถิ่น และกลุ่มจังหวัด
 - 3.3 การจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อการสร้างโอกาสความเท่าเทียมในการประกอบอาชีพ
 - 3.4 การจัดการอาชีวศึกษาแบบศูนย์การเรียนรู้ สถานประกอบการ องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ และชุมชน
 - 3.5 การจัดการอาชีวศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบ Home School และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - 3.6 การหาต้นทุนเชิงเศรษฐศาสตร์ของการจัดการอาชีวศึกษา
 - 3.7 การหาค่าใช้จ่ายรายหัวต่อการผลิตผู้เรียนด้านการอาชีวศึกษา
4. ยุทธศาสตร์การสร้างค่านิยมการเรียนต่อด้านการอาชีวศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม
 - 4.1 แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมของผู้สำเร็จการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาในการเคลื่อนย้ายแรงงาน
 - 4.2 การพัฒนาเส้นทางอาชีพของผู้เรียนด้านการอาชีวศึกษาของทุกประเภทวิชาของประเทศไทย
 - 4.3 บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อการพัฒนาด้านการอาชีวศึกษา

5. ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อการอาชีพ

5.1 รูปแบบการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานแบบ School-To-Work (STW) เพื่อการอาชีพ

5.2 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการศึกษาระดับพื้นฐานลักษณะ STW

ดังนั้นข้อเสนอของชุดโครงการวิจัย ชุดประสานงานนโยบายและยุทธศาสตร์การยกระดับ
ทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแสเอเชีย จึงมีประเด็นที่ควรศึกษาต่อเนื่องดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การวัดคุณภาพการศึกษา จากที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า คำว่า คุณภาพการศึกษาที่นำมาใช้โดยทั่วไปนั้น ความจริงหมายถึงสัมฤทธิ์ผลจากการสอบเนื้อหาวิชาการ ซึ่งเป็นเพียงมาตรฐานเดียวในทั้งหมด 6 มาตรฐานของ สมศ. ในการวัดคุณภาพการศึกษาที่ถอดมาจาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติปี 2542 มาตรา 6 และ 7 จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพอื่นๆ เพื่อสามารถวัด “คุณภาพ” ได้ตามความหมายที่ควรจะเป็น เพื่อลดปัญหาจากการเน้นผลการสอบ O-net ให้เป็นตัวแทน “คุณภาพ” การศึกษา และเปิดโอกาสให้โรงเรียนขนาดเล็กในชนบทพัฒนาคุณภาพด้านอื่นประกอบด้วย ซึ่งอยู่ในข้อเสนอของ ศ.กิตติคุณ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ในชุดโครงการครั้งที่แล้วที่เน้นว่าควรจะมีการวัดคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน จึงเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะพัฒนาตัวชี้วัดดังกล่าว เพื่อให้สถาบันทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) นำไปพิจารณาประกอบการวัดคุณภาพจากการศึกษาจากผู้สำเร็จการศึกษา ถึงแม้ว่าในครั้งแรกจะไม่มีคุณสมบัติถูกต้องทั้งหมด แต่ก็ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญมาก แต่มักจะถูกมองข้ามไป จึงถือว่างานนี้น่าจะมีความสำคัญเป็นอันดับแรกของงานวิจัยในระยะต่อไป

2. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการยกระดับฝีมือแรงงานและวุฒิทางการศึกษา งานนี้เป็นงานที่มีความสำคัญมาก เพราะยังมีความล่าช้าในการสร้างมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครอบคลุมงานทุกประเภทและสามารถแปลเป็นหลักสูตรในการฝึกอบรมฝีมือแรงงานทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยได้ รวมทั้งธนาคาร/คลังหน่วยกิต ก็จะต้องทำให้ประเทศชาติสูญเสียโอกาสในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนั้นเรื่องนี้จึงจะต้องทำให้เกิดขึ้นเร็วในประเทศไทย จึงมีคำถามเพื่อการวิจัยว่า ปัญหาและอุปสรรคอยู่ที่ใด จะมีวิธีการแก้ไขอย่างไรได้บ้าง สถาปนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาประเทศ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีดำริที่จะจัดตั้งขึ้นโดยสภาพัฒน์ที่หมดวาระไปแล้ว และถูกแทนที่ด้วยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งประเทศไทย (สปท.) จะสามารถทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพเพื่อให้เกิดผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วมาน้อยเพียงใด ซึ่งอาจจะต้องมีการศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อเสนอที่มีความสมบูรณ์และชัดเจนเพียงพอ

นอกจากนั้นยังมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาโดยตรง ได้แก่ ในปัจจุบันจำนวนและคุณภาพของครูอาชีวศึกษาเริ่มจะมีปัญหา เนื่องจากมีความต้องการช่างฝีมือที่มีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติสูงจากภาคการผลิต ทำให้เป็นการแย่งครูอาชีวศึกษาไปจากระบบการศึกษาที่มีผลตอบแทนและ

แรงจูงใจในการทำงานเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตต่ำกว่า ประเด็นต่อไปเป็นเรื่องตลาดแรงงานอาชีวศึกษาโดยตรง ที่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในปัจจุบัน เพราะส่วนหนึ่งผู้ที่สำเร็จอาชีวศึกษาในระดับ ปวช. และ ปวส. เข้าสู่ตลาดแรงงานไม่มาก ทำให้ไม่ชัดเจนว่าแรงงานผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ตลาดต้องการอย่างแท้จริงมีมากน้อยเพียงใด เพราะถ้าแรงผลิตอาจจะล้มตลาดได้ หรือมีความเป็นไปได้สูงเช่นกันที่ธุรกิจต้องการช่างฝีมือที่มีพื้นฐานทางทฤษฎีระดับหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการทักษะที่หลากหลาย และต้องมีการพัฒนาในลักษณะการฝึกอบรมระยะสั้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนประเด็นสุดท้ายเป็นโจทย์ที่รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ตั้งใจว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้นักศึกษาสายสามัญสามารถศึกษาอาชีวศึกษาควบคู่กันไปด้วยได้ ซึ่งก็จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาสายสามัญมีทักษะเพิ่มขึ้น ที่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้โดยตรงเมื่อสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้โดยสามารถใช้ประโยชน์จากสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ด้วย ในปีที่ผ่านมา (2558) ได้มีโครงการจัดการสอนอาชีวศึกษาสำหรับนักเรียนสายสามัญกว่า 30,000 คน

3. ควรมีการศึกษาติดตามประเมินผลรูปแบบของโรงเรียนมีชัยพัฒนาที่มีเครือข่าย 200 โรง และโรงเรียนตามโครงการนำร่องที่จะเกิดตามมาจากฐานโรงเรียนขนาดเล็กของ สพฐ. อีก 500-600 แห่ง ว่าเผชิญปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง เพื่อจะได้ใช้ผลงานวิจัยดังกล่าวในการเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ดี สมควรที่จะได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้นและดำเนินไปได้อย่างจริงจัง เพราะเป็นทางออกที่สำคัญในการแก้ปัญหาได้หลายปัญหาพร้อมๆ กัน เริ่มจากปัญหาความเหลื่อมล้ำในโอกาสการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังสามารถแก้ปัญหาความไม่ลงตัวของสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากโรงเรียนดังกล่าวเน้นการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ทันทีที่สำเร็จการศึกษา

4. การศึกษาเพื่อติดตามผลการทดลองรูปแบบการบริหารที่มีความคล่องตัวเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายคุรุทายาท 300 โรง 20 เขตพื้นที่การศึกษา ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจและมีความท้าทายอย่างมาก เชื่อว่าถึงแม้โครงการนี้จะเริ่มดำเนินไปแล้วโดยคณะปฏิรูปของกระทรวงศึกษาธิการเองแต่คาดล่วงหน้าได้ว่าจะต้องเผชิญอุปสรรคและปัญหามากพอสมควร การวิจัยในลักษณะการติดตามผลเพื่อหาทางแก้ปัญหาในระหว่างที่มีการดำเนินโครงการเป็นประเด็นที่น่าสนใจยิ่ง เพราะเป้าหมายคือโครงการดังกล่าวจะต้องไม่ล้มเหลว และขยายโครงการออกไปให้ได้ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สำคัญสำหรับโรงเรียนที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพเป็นอย่างมากในขณะนี้ เนื่องจากปัญหาความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการดังกล่าวมาแล้ว ได้ทราบในระยะต่อมาว่าโครงการนี้ประสบปัญหามาก และความเข้มแข็งในการดำเนินงานเริ่มลดลง

5. ศึกษาปัญหาการกระจายอำนาจการศึกษาหรือความคล่องตัวในการบริหารการศึกษาในบริบทอื่นๆ ตามที่ได้เสนอไว้สองส่วน ส่วนหนึ่งคือ การถ่ายโอนโรงเรียนขนาดเล็กของ สพฐ. ไปสู่ อปท. ในพื้นที่อย่างน้อย อปท.ละ 1 โรง เหตุผลสำคัญก็เพราะว่า เป็นที่ชัดเจนว่า อปท. มีทรัพยากรในการดูแลโรงเรียนของตนมากกว่า สพฐ. แต่มีข้ออ่อนด้อยในเรื่องความรู้การจัดการทางการศึกษา ถ้าหากมีเขต

พื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในที่นี้ ประกอบกับการถ่ายโอนดำเนินไปในลักษณะขั้นบันได คือ กระทรวงศึกษาธิการโดย สพฐ. ค่อยๆ ถอนตัวออกไปทั้งด้านงบประมาณและวิชาการ ขณะที่ อปท. เข้ามาดำเนินการแทนที่ โดยค่อยๆ เพิ่มงบประมาณให้มากขึ้น แต่ต้องทำให้งบประมาณโดยรวมเพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมด้วย เพื่อใช้ในการชดเชยปัญหาความขาดแคลนในทุกด้านของโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากการได้รับการจัดสรรเป็นรายหัวเป็นวิธีการจัดสรรที่ไม่เป็นธรรม เพราะมีวัตถุประสงค์แอบแฝงที่จะทำให้โรงเรียนดังกล่าวยุบเลิกไปในที่สุด อีกทั้งยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนจากกระทรวงศึกษาธิการว่าในระยะยาวจะมีแนวทางอย่างไรที่จะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ปัญหางานวิจัยในเรื่องนี้อยู่ที่ว่า ทำได้หรือไม่ อุปสรรคอยู่ที่ใด และจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมอย่างไรบ้าง รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาในระยะยาวดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

อีกส่วนหนึ่งคือ การกระจายอำนาจแบบข้อเสนอสภาการศึกษาในปี 2555 คือมีการรวมกลุ่มโรงเรียนที่มีความพร้อมระดับหนึ่งประมาณ 20 โรงเรียน ดำเนินการภายใต้ร่มขององค์การมหาชนที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล โดยควรจะต้องศึกษาว่าข้อเสนอดังกล่าวสามารถทำได้จริงหรือไม่ เนื่องจากครุทั้งหลายต้องการเป็นข้าราชการ ซึ่งจะมีผลทำให้โรงเรียนทั้งหลายในลักษณะดังกล่าวจะเข้าไปอยู่ภายใต้ร่มขององค์การมหาชนดังกล่าวได้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างอื่นทางด้านกฎหมายหรือไม่ อีกส่วนหนึ่งคือ ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบของโรงเรียนสาธิต เปรียบเทียบกับโรงเรียนสังกัด สพฐ. เพื่อศึกษาว่ามีรูปแบบเหมือนกันหรือต่างกัน ถ้าหากเหมือนกัน อะไรคือปัจจัยที่ทำให้คุณภาพการศึกษาต่างกัน แต่ถ้าต่างกัน จะปรับปรุงแบบการบริหารของโรงเรียน สพฐ. ให้ใกล้เคียงกับโรงเรียนสาธิตได้อย่างไร ทั้งนี้เพราะข้อที่เหมือนกันในกรณีนี้คือ ครุยังเป็นข้าราชการ แต่ครุในโรงเรียนสาธิตหลายแห่งได้เป็นพนักงานของรัฐไปแล้วตามพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยที่ดูแลโรงเรียนสาธิตเหล่านั้น มีผลทำให้โรงเรียนสาธิตบริหารได้อย่างมีความคล่องตัวสูงกว่า ขณะเดียวกันโรงเรียนสาธิตก็ได้รับการอุดหนุนทางการเงินจากผู้ปกครองในสัดส่วนที่ค่อนข้างจะสูงมากด้วย ขณะเดียวกันก็มีข้อเสนอที่ได้จากชุดโครงการชุดที่ 2 ว่าในการแก้ปัญหาการกระจายอำนาจที่เกิดจากครุยังคงต้องการเป็นข้าราชการ ทางแก้ก็คือ กำหนดให้ครุใหม่ที่จะรับเข้ามาทำงานในโรงเรียนของ สพฐ. ต้องเป็นพนักงานของรัฐเท่านั้น แต่ทั้งนี้จะต้องไปแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขครั้งที่ 2 พ.ศ. 2545 ด้วย เพราะกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ครุเป็นข้าราชการ การปรับเปลี่ยนสถานะครุดังกล่าวจะมีผลช่วยให้การบริหารบุคลากรของสถานศึกษามีความคล่องตัวมากขึ้น

6. การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น การวิจัยในชุดโครงการที่ 1 (1 พฤษภาคม 2555-31 กรกฎาคม 2556) งานของ รศ.วราพร ศรีสุพรรณ และคณะ ในโครงการ “การจัดการแบบพหุภาคีในการศึกษาเพื่อตอบสนองชุมชนท้องถิ่น” ได้มีความพยายามที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับอำเภอ ซึ่งช่วยให้พหุภาคีต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรสำหรับการศึกษาเพื่อท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมและองค์กรประชาชน ร่วมกับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ในงานวิจัยครั้งนั้นจบลง โดยได้พัฒนาไปสู่ความตกลงกันเพื่อจัดให้มีสถาบันพหุภาคีศึกษาในจังหวัด

กาญจนบุรี และสถาบันบางปลาหมอศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาไปในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาแนวปฏิรูปนิยม ซึ่งมีลักษณะเด่น 5 ประการ และ 2 ใน 5 นั้นประกอบด้วย

ประการที่ 2 ทำให้โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน หมายถึงการที่โรงเรียนมุ่งตอบโจทย์ชุมชน โดยจัดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ปัญหาประเด็นของท้องถิ่นและเชื่อมตนเองกับการพัฒนาท้องถิ่นได้ และฝึกหัดให้เด็กทำงานร่วมกับสังคมคู่กับการใช้เหตุผลทางจริยธรรม โดยครูต้องฝึกตั้งคำถามในประเด็นทางจริยธรรม และช่วยกันแสวงหาคำตอบนั้นร่วมกับสังคมในท้องถิ่น นอกจากนั้นสถานศึกษาอาจทำหน้าที่สร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละประเด็นปัญหามาแสวงหาทางออกร่วมกัน ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดกระบวนการสร้างความรู้ของชุมชนให้กลายเป็นบทเรียนสำหรับนักเรียน บทบาทของสถานศึกษาจะขยายไปทำหน้าที่เชื่อมโยงส่วนย่อยๆ ต่างๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กัน ซึ่งจะเป็นกลไกเร่งรัดตัวเอง (ของปัจเจกหรือกลุ่มย่อยๆ) ให้มีจิตสำนึกร่วมในระดับชุมชนท้องถิ่น (ซึ่งเหนือกว่าจิตสำนึกในกลุ่มย่อยๆ) และเป็นการพัฒนาจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นด้วย

ประการที่ 5 พัฒนาการอุดมศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบฝึกงาน (คล้ายกับระบบฝึกงานแบบกิลด์) ระบบฝึกงานนี้เป็นการเชื่อมโยงปัจเจกบุคคลเข้าสู่ระบบการผลิตท้องถิ่นกับผู้คนและวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งยังนำไปสู่การพัฒนาจริตประเพณีของการทำงานแบบเครือข่ายอีกด้วย

ประเด็นดังกล่าวเป็นคำถามข้อ 1 ใน 6 ข้อ ที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และนายกรัฐมนตรี และประธานซูเปอร์บอร์ดทางการศึกษา ตั้งคำถามว่าจะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างไร เนื่องจากงานลักษณะนี้จะต้องเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติและจะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี จึงจะเห็นผลอย่างชัดเจน เพื่อการขยายผลต่อไป เมื่องานดังกล่าวได้ดำเนินการมาถึงจุดที่มีความก้าวหน้าไปในระดับหนึ่งแล้ว การเดินหน้าต่อไปเพื่อจะตอบคำถาม พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา อย่างเป็นรูปธรรมควรจะดำเนินการต่อไป เนื่องจากเป็นประเด็นที่สำคัญและได้มีการเริ่มมาแล้ว จึงควรจะสนับสนุนให้โครงการลักษณะดังกล่าวดำเนินต่อไป

7. อีกโครงการหนึ่งที่จะควรดำเนินต่อไปในลักษณะต่อเนื่องก็คือ โครงการหลักสูตรพุทธศึกษา เพื่อการพัฒนาอาเซียนโดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากโครงการดังกล่าวถ้าหากสามารถดำเนินการได้จนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายก็จะเป็นผลดีอย่างใหญ่หลวงไม่เฉพาะแต่ประเทศไทยและประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง แต่อาจจะขยายออกไปในภูมิภาคอาเซียนอื่นๆ ซึ่งโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวไม่จำเป็นต้องกำกับโดยพุทธธรรมเท่านั้น เพราะเศรษฐกิจพอเพียงนั้นต่างมีรากของทุกศาสนาร่วมกัน คือการต่อต้านความโลภของมนุษย์ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในความหมายที่แท้จริง การวิจัยในลักษณะการติดตามผล (Monitoring) เพื่อให้แน่ใจว่าโครงการนี้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างดีในที่สุด เพื่อพิจารณาจากความสำคัญของโครงการนี้จึงควรสนับสนุนโครงการนี้ต่อไปอย่างน้อยอีก 1 ปี

8. การศึกษาว่าด้วยลักษณะการสร้างและ/หรือการได้มา การรักษาผู้บริหารการศึกษาที่มีคุณภาพดี ทั้งนี้ถึงแม้จะได้มีการศึกษาระบบการบริหารการศึกษามาแล้วในเรื่องของการกระจายอำนาจ แต่คุณภาพของผู้บริหารการศึกษาที่จะมีผลสำคัญต่อคุณภาพในการจัดการศึกษา โดยการเป็นผู้นำที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการกำหนดนโยบาย มีแนวทางการบริหารอย่างโปร่งใส และเน้นผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก ล้วนมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประเด็นที่ควรศึกษาจึงน่าจะประกอบด้วยลักษณะของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี แนวทางการสร้างและ/หรือการได้มาซึ่งผู้บริหารเหล่านั้น รวมทั้งรักษาให้สามารถทำงานในสถานศึกษาดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสม ซึ่งการศึกษาอาจจะได้จากแนวคิดทฤษฎี ประกอบกับแนวทางและผลจากการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งกรณีศึกษา เพื่อสร้างผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะดังกล่าวให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทั้งในกรณีของสถาบันการศึกษาสายสามัญและอาชีวศึกษา โดยพิจารณาจากขนาดและประเภทของสถานศึกษาประกอบในการศึกษา หรือเป็นการศึกษาในรูปแบบของเครือข่ายที่เกิดขึ้นจริงเพื่อการขยายผลให้กว้างขวางได้มากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

9. การวิจัยในประเด็นสำคัญอื่นๆที่เป็นยุทธศาสตร์ด้านอาชีวศึกษา

ทั้งหมดนี้คือข้อเสนอสำหรับชุดโครงการที่ควรจะดำเนินต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติจริงเกิดกระแสการปฏิรูปการศึกษาค่อนข้างแรง ขณะเดียวกันการอาชีวศึกษาก็เป็นประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือในระดับกลางและระดับสูง ขณะที่ในความเป็นจริงมีความนิยมของผู้เรียนและผู้ปกครองต่ออาชีวศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดมีคำถามว่าจะมีหนทางยกระดับฝีมือแรงงานได้อย่างไร โดยการเชื่อมโลกของการทำงานกับโลกของการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยที่ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ได้ดำเนินการในเรื่องนี้ไปแล้ว ประกอบกับงานของอนุชัชและนลินรัตน์ก็ได้ชี้ถึงความเป็นไปได้ในประเด็นนี้ การศึกษาประเด็นนี้อย่างต่อเนื่องจึงเกิดขึ้นจริงในระยะต่อมา

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดให้มีการวิจัยในเรื่องการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ ในปีงบประมาณ 2558/2559 ไม่น้อยกว่า 6 เรื่อง ในจุดที่เป็นปัญหาค่อนข้างชัดเจน เพื่อช่วยให้มีการแก้ไขได้จริง เมื่อมีผลการวิจัยมีข้อเสนอจากงานวิจัยอื่นๆ ที่ชัดเจนแล้วโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นฝ่ายนำไปปฏิบัติ

2. เพื่อช่วยให้คำปรึกษา ติดตาม และปรับแก้งานวิจัยทั้งเนื้อหาและการนำเสนอโดยการเขียนให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

3. เพื่อสร้างภาคีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคม เพื่อรับฟังปัญหาและข้อเท็จจริงที่รอบด้าน เพื่อการเข้าใจปัญหาร่วมกันและหาแนวทางปฏิบัติที่เป็นข้อยุติร่วมกัน เพื่อให้งานวิจัยได้ถูกใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

4. เพื่อบูรณาการผลการวิจัยหลายโครงการเข้าด้วยกันที่อาจจะได้ภาพใหม่และนโยบายที่แหลมคมและชัดเจน

หมายเหตุ วัตถุประสงค์ดังกล่าวตั้งขึ้นมาในขณะที่ผู้ประสานงานชุดโครงการยังไม่ทราบแน่ชัดว่า สกว. จะต้องการทำงานวิจัยในชุดนี้ต่อไปในทิศทางใด

1.3 วิวัฒนาการหลังจากนั้น

ในระหว่างทำโครงการในระยะที่ 2 (1 สิงหาคม 2556 ถึง 30 กันยายน 2557) และระยะที่ 2 ต่อเนื่อง (1 ตุลาคม 2557 ถึง 31 มีนาคม 2558) ในระหว่างนี้ได้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีผลทำให้ไม่ได้มีการดำเนินงานต่อเนื่องตามข้อเสนอและวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไปแล้ว ต้องมีการเปลี่ยนแปลง เริ่มจากก่อนหน้าวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ได้มีการชุมนุมของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ขับไล่อัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (2554-2557) ออกจากตำแหน่งและเรียกร้องให้มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ ก่อนมีการเลือกตั้งโดยการปฏิรูปการศึกษาเป็นประเด็นหนึ่งที่มีการเรียกร้อง ทำให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญ ข้อเสนอเรียกร้องดังกล่าวมีผลทำให้ผู้อำนวยการฝ่าย 4 ซึ่งดูแลเรื่องการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ในขณะนั้น ขอให้ผู้ประสานงานทำการสังเคราะห์งานวิจัย “ว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการศึกษาไทย : ประเด็นปัญหา “คุณภาพ” การศึกษา” โดยกำหนดให้ศึกษายานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดตั้งแต่ปี 2535 ถึงขณะนั้น (2558) โดยที่ปี 2535 เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญจากการเกิดกระบวนการประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการทหาร เกิดกระแสเรียกร้องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีการตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและมีผลบังคับใช้ในปี 2540 ขณะเดียวกันก็มีกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา และมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะเป็นการกำหนดแนวทางเพื่อการปฏิรูปการศึกษา และได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ออกมาบังคับใช้ในปีนั้น ตามมาด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา การสังเคราะห์ดังกล่าวเพื่อการศึกษาข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนั้นประกอบกับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอันเป็นผลให้การ “ปฏิรูป” ไม่บรรลุผลที่เกิดเป็นปัญหา “คุณภาพ” การศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในขณะเดียวกันก็มีการปรับเปลี่ยนการทำงานภายในสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเองคือ ผู้อำนวยการฝ่าย 1 (รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล) ได้ย้ายไปเป็นผู้อำนวยการฝ่าย 4 และเป็นรองผู้อำนวยการ สกว. งาน “สังเคราะห์” ที่ได้ดำเนินการแล้วยังคงอยู่กับฝ่าย 1 ซึ่งเปลี่ยนมาเป็น ศ.ดร.อิสรา ศานติศาสน์ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2557 ขณะที่งานชุดโครงการวิจัยนโยบายและยุทธศาสตร์การ

ยกระดับทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแเอเชีย ถูกย้ายไปอยู่กับผู้อำนวยการฝ่าย 4 (รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

หลังจากนั้นจุดเน้นของการศึกษาในเรื่องนี้จึงเปลี่ยนไปเป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิรูปการศึกษา โดยเห็นว่าอาชีวศึกษาเป็นส่วนสำคัญของยุทธศาสตร์การปฏิรูป เนื่องจากประเทศไทยมีปัญหาขาดแคลนกำลังคนที่มีฝีมือ (อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ – ปวช.) และกำลังคนที่มีฝีมือ (อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง – ปวส.) ในขณะที่จำนวนและการกระจายของสถานศึกษามีได้เป็นประเด็นปัญหา แต่ปัญหายุ่งยากอยู่ที่ตัวผู้เรียน เนื่องจากเป็นปัญหาประเด็นวัฒนธรรม ความเชื่อ และระบบผลตอบแทน ดังนั้นทิศทางการวิจัยที่ปรากฏในรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 2 ของชุดโครงการวิจัยนี้ในระยะที่ 3 จึงเปลี่ยนไปตามทิศทางใหม่ดังกล่าว

บทที่ 2

ผลการดำเนินงานของการประสานงานชุดโครงการ นโยบายและยุทธศาสตร์การยกระดับทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแสเอเชีย

การดำเนินงานโครงการประสานงานชุดโครงการ “นโยบายและยุทธศาสตร์การยกระดับทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแสเอเชีย” ในรอบ 18 เดือนที่ผ่านมา (ระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2560) ผู้ประสานงานได้ดูแลและพัฒนาโครงการวิจัยตามขอบเขตการประสานงาน จำนวน 6 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการ การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการยกระดับแรงงานฝีมือและคุณภาพทางการศึกษา ผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานฝีมือแรงงาน

โครงการ “การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการยกระดับแรงงานฝีมือและคุณภาพทางการศึกษาผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานฝีมือแรงงาน” ได้รับการอนุมัติเริ่มโครงการวันที่ 1 กันยายน 2558 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2558 โดยมี ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน เป็นหัวหน้าโครงการได้รับทุนวิจัยในวงเงิน 600,600 บาท โครงการนี้เป็นโครงการที่ต่อยอดโครงการ “การพัฒนาแบบเทียบโอนมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อคุณภาพการศึกษาวิชาชีพ” โดย ผศ.ดร.อนุชัย รามวงศ์กูร และ อ.ดร.นลินรัตน์ รักกุศล เพื่อศึกษาว่าอะไรคือสาเหตุที่ถึงแม้จะมีหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน หน่วยงานที่กำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ และหน่วยงานเทียบโอนมาตรฐานวุฒิการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่เหตุใดจึงไม่สามารถทำให้เกิดมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาและมาตรฐานฝีมือแรงงานที่สามารถเทียบโอนไปมาระหว่างโลกของการเรียนและโลกของการทำงานได้โดยสะดวก เพื่อที่จะได้สามารถพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานได้อย่างต่อเนื่อง

การวิจัยได้ข้อสรุปว่า แต่ละหน่วยงานต่างมีพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาของตัวเอง แต่ไม่มีพระราชบัญญัติที่จะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาทำหน้าที่ร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันการที่จะออกพระราชบัญญัติให้หน่วยงานต่างๆ มาทำงานร่วมกันก็ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดทำหน้าที่เป็นหน่วยนโยบาย หน่วยงานใดมีหน้าที่ปฏิบัติในเรื่องใด เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติจะเป็นหน่วยงานในระดับนโยบาย กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นหน่วยงานที่ดูแลในเรื่องการฝึกทักษะฝีมือแรงงานบนฐานสมรรถนะ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีหน้าที่เชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษาในการกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องให้คุณวุฒิวิชาชีพเหล่านี้เชื่อมต่อกับฐานสมรรถนะด้วย และจะต้องสามารถเทียบสมรรถนะหรือมาตรฐานฝีมือแรงงานให้กลับมาเป็นคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อจะได้เชื่อมต่อโลกของการทำงานเข้ากับโลกการศึกษาได้ ในขณะที่สถาบันที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาจะต้องจัดการศึกษา

บนฐานสมรรถนะและคุณวุฒิวิชาชีพพร้อมกันไปด้วย ถึงแม้จะมีการร่วมมือกันในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ มาในระดับหนึ่งแล้ว การเสนอให้มีการออกกฎหมายเพื่อให้เกิดความร่วมมือก็ยังไม่ใช่ทางออกที่ควรจะเป็นถ้าหากทุกฝ่ายยังไม่มีความเห็นพ้องกัน อย่างไรก็ตามโครงการนี้ได้บรรลุเป้าหมายในการหาเหตุผลของการที่ไม่เกิดการร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพ ตามที่ได้อธิบายไปแล้ว

โครงการนี้ได้เสนอร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 เรียบร้อยแล้ว และได้รับอนุมัติสิ้นสุดสัญญาโครงการแล้ว เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559

2.2 โครงการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ กับแนวทางของกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อรูปธรรมการปฏิรูปการศึกษา

โครงการ “วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ กับแนวทางของกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อรูปธรรมการปฏิรูปการศึกษา” ได้รับการอนุมัติเริ่มโครงการ วันที่ 1 กันยายน 2558 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2559 โดยมี นายพิสิฐ นาครำไพ เป็นหัวหน้าโครงการ ได้รับทุนวิจัยในวงเงิน 1,352,295 บาท โครงการนี้เป็นงานวิจัยที่ต่อยอดการสังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการศึกษาของไทย : ประเด็น “คุณภาพ” การศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการปรับแก้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2553 โดยในปัจจุบันผู้วิจัยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการยกร่างเพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวด้วยแล้ว

โครงการนี้ได้จัดให้มีการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาในภาคส่วนต่างๆ ครบทั้ง 4 ภาคแล้ว และได้จัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากแม่น้ำ 3 สาย ของ คสช. ประกอบด้วย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติ (สปท.) และหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน และได้บรรยายพิเศษเรื่อง “แนวดำเนินงานสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย” ภายใต้วีธีของการเสวนาเรื่อง “ผลปัจจุบันการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา” เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559 ที่ผ่านมา และได้มีการนำเสนอร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2559 ณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการประชุมดังกล่าว ผู้ทรงคุณวุฒิได้มีความเห็นให้คณะวิจัยปรับแก้รายงานฉบับสมบูรณ์ในหลายประเด็น ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้เวลาในการเรียบเรียงเนื้อหารายงานที่มีค่อนข้างมาก อีกทั้งผู้ประสานงานจำเป็นจะต้องตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อให้มีงานวิจัยที่มีคุณภาพดี สามารถเผยแพร่ในวงกว้างได้ ผู้ประสานงานจึงเห็นควรให้โครงการนี้ได้ขยายเวลาโครงการออกไปอีก 4 เดือน นับจากวันสิ้นสุดสัญญา

หลังจากที่ได้ปรับแก้รายงานแล้ว ได้มีการนำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2559 ณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้มีความเห็นให้มีการปรับแก้รายงานเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง นักวิจัยได้ปรับปรุงรายงานวิจัยอีกครั้งหนึ่งแล้ว ปัญหาของงานวิจัยนี้อยู่ที่ผู้วิจัยพยายามนำเสนอผลงานจากความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยมี ส่วนผลการสัมมนาจากภาคส่วนต่างๆ นั้น ผู้วิจัยจะเน้นในส่วนที่สนับสนุนข้อเสนอของผู้วิจัยเป็นหลัก ซึ่งข้อเสนอของผู้วิจัยก็เป็นข้อเสนอที่ดีและมีประโยชน์มาก แต่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเป็นการเขียนที่ไม่ชัดเจนว่าส่วนใดเป็นผลจากการวิจัย และส่วนใดเป็นความเห็นของผู้วิจัย อีกทั้งผู้วิจัยยังใช้ภาษาที่มีใช้ภาษาเขียนทางวิชาการอย่างเคร่งครัด แต่ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็มีส่วนร่วมในการร่างพระราชบัญญัติการศึกษา (ฉบับปฏิรูป) ด้วย ซึ่งสะท้อนความรู้ความเข้าใจและความสามารถของนักวิจัยเป็นอย่างดี งานวิจัยขณะนี้จึงอยู่ในการพิจารณาของรองผู้อำนวยการ สกว. (รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล) ที่จะพิจารณาให้โครงการนี้เสร็จโดยสมบูรณ์หรือไม่ ซึ่งส่วนหนึ่งของการพิจารณาจะต้องผ่านการจัดเวทีสัมมนาข้อค้นพบจากการศึกษา โดยที่ขณะนี้อยู่ระหว่างกำหนดวันจัดเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัย

2.3 โครงการพัฒนาระบบคลังหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนความรู้ ทักษะไปสู่การยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

โครงการ “การพัฒนาระบบคลังหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนความรู้ ทักษะไปสู่การยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น” โครงการนี้เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการในข้อ (2.1) ที่พยายามหาทางออกเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ก่อนที่จะมีการออกกฎหมาย ทั้งนี้วิธีการคือ ดำเนินการในลักษณะโครงการนำร่องในสองพื้นที่ คือ จังหวัดตราดและชลบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีโครงการนำร่องเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นหลักอยู่แล้ว ในกรณีที่จะมีการวิจัยนำร่องโดยยึดพื้นที่ดังกล่าว ได้มีการออกแบบแยกโครงการเป็นสองโครงการตามความถนัดของนักวิจัย ทั้งนี้เนื่องจาก รศ.ดร.อมรวิทย์ นาครทรรพ ซึ่งได้ทำงานในพื้นที่ทั้งสองอยู่แล้วโดยมีเครือข่ายค่อนข้างพร้อมจากทุกภาคส่วน จึงเสนอให้อาจารย์อมรวิทย์ และคณะ ดำเนินโครงการนี้เพื่อให้การเชื่อมต่อเกิดขึ้นได้จริง และเมื่อเกิดการเชื่อมต่อแล้ว การจะออกแบบกฎหมายให้เกิดความเชื่อมต่อการทำงานระหว่างหน่วยงานย่อมเป็นไปได้ แต่ในงานนี้ยังมีความทางด้านเทคนิคที่สำคัญก็คือ คลังข้อมูล สมรรถนะ และคุณวุฒิวิชาชีพ ของผู้ที่ประสงค์จะยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพ หรือสมรรถนะทางวิชาชีพให้สูงขึ้น เป็นลักษณะข้อมูลส่วนตัวของแรงงานแต่ละคนที่จะได้รับการรับรองแล้วว่าเป็นความจริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แปลงสมรรถนะ หรือมาตรฐานอาชีพให้เป็นคุณวุฒิทางการศึกษา หรือแปลงคุณวุฒิทางการศึกษาให้เป็นมาตรฐานหรือสมรรถนะวิชาชีพ ข้อมูลรายบุคคลเหล่านี้ควรถูกเก็บไว้ในที่ที่น่าเชื่อถือและได้รับ

การยอมรับเป็นทางการ ซึ่งอาจจะเรียกชื่อฐานข้อมูลดังกล่าวว่า ธนาคารหน่วยกิต หรือ Credit bank ซึ่ง สกว. ได้มอบให้ ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน เป็นผู้ดูแลโครงการดังกล่าว โดย ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน ได้เสนอข้อมูลเบื้องต้นและมีข้อเสนอเพื่อการปรับแก้โดยผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 โดย ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน จึงได้มีการปรับปรุงข้อเสนอโครงการ และได้รับอนุมัติสัญญาให้เริ่มโครงการเมื่อวันที่ วันที่ 18 เมษายน 2559 ถึงวันที่ 17 เมษายน 2560 โดยได้รับทุนวิจัยในวงเงิน 2,626,941 บาท

โครงการนี้ได้มีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2559 โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นให้ปรับแก้ชื่องานวิจัยและปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ปรับการทบทวนวรรณกรรม และเพิ่มข้อเสนอในการดำเนินงานสำหรับโครงการในช่วงที่เหลือ ซึ่ง คณะวิจัยได้ปรับปรุงรายงานความก้าวหน้าตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิครบถ้วนแล้ว

2.4 โครงการการนำร่องการจัดการระดับพื้นที่เพื่อเชื่อมต่อภาคอุตสาหกรรมกับภาคการศึกษาและ การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในการยกระดับ มาตรฐานฝีมือแรงงาน

โครงการ “การนำร่องการจัดการระดับพื้นที่เพื่อเชื่อมต่อภาคอุตสาหกรรมกับภาคการศึกษา และการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในการยกระดับ มาตรฐานฝีมือแรงงาน” ซึ่งได้ออกแบบเป็นโครงการคู่ขนานกับโครงการในข้อ (2.3) โดยมีนักวิจัย หลักร่วมกันคือ ผศ.ดร.อนุชัย รามวงศ์กูร และ ผศ.ดร.นลินรัตน์ รักกุศล เพื่อให้ทั้งสองโครงการ สามารถเชื่อมต่อกันด้วยดี โดยมี รศ.ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ เป็นหัวหน้าโครงการ

โครงการนี้ได้มีการปรับปรุงข้อเสนอภายหลังจากที่ได้นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 เช่นเดียวกัน และได้รับอนุมัติสัญญาให้เริ่มโครงการเมื่อวันที่ วันที่ 18 เมษายน 2559 ถึงวันที่ 17 เมษายน 2560 โดยได้รับทุนวิจัยในวงเงิน 3,864,000 บาท โดยโครงการนี้จะเน้น การประสานงานกับหน่วยงานทุกฝ่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อนำไปใส่ไว้ในคลังหน่วยกิต พร้อมทั้งหาแนวทางในการกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานจากระดับคุณวุฒิวิชาชีพและทักษะในการประกอบอาชีพ รวมทั้งกำหนดมาตรฐานวิชาชีพจากหลักสูตร การศึกษา เพื่อในที่สุดจะสามารถเชื่อมต่อโลกของการทำงานและโลกการศึกษาให้เข้ากันอย่างเป็น เอกภาพในที่สุด

โครงการนี้ได้มีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2559 โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นให้ปรับแก้ชื่องานวิจัยการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งคณะวิจัยได้ ปรับปรุงรายงานความก้าวหน้าตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิครบถ้วนแล้ว ขณะนี้โครงการอยู่ ระหว่างการลงพื้นที่จังหวัดชลบุรีเพื่อพัฒนาแบบสอบถามและเก็บข้อมูล

2.5 โครงการ การคลังเพื่อการศึกษาด้านอุปสงค์ และการเก็บ/ลดหย่อนภาษีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ

โครงการ”การคลังเพื่อการศึกษาด้านอุปสงค์ และการเก็บ/ลดหย่อนภาษีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ” เสนอโดย นายเอกกฤษณ์ สุวรรณการ ได้มีการปรับปรุงข้อเสนอโครงการ หลังจากที่ได้นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 และได้รับอนุมัติสัญญาให้เริ่มโครงการเมื่อวันที่ วันที่ 18 เมษายน 2559 ถึงวันที่ 17 เมษายน 2560 โดยได้รับทุนวิจัยในวงเงิน 1,143,240 บาท โครงการนี้เป็นความพยายามที่จะศึกษาเงื่อนไขและความเป็นไปได้ในการที่จะมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลจริง เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจไปพร้อมกัน ขณะนี้อยู่ระหว่างการประมวลวรรณกรรมในประเทศ รวมทั้งกรณีศึกษาจากประเทศที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเตรียมการเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป โครงการนี้ยังไม่ได้มีการรายงานความก้าวหน้า เป็นโครงการที่ผู้ประสานงานจะต้องเร่งรัดต่อไป ขณะนี้เนื่องจากเป็นรอยต่อของโครงการชุดประสานงานด้วย แต่ผู้ประสานงานก็ยังคงเร่งรัดให้มีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการเป็นอย่างน้อยต่อไป โครงการนี้จึงได้รับทุนวิจัยเพียงใน 6 เดือนแรกเท่านั้น

2.6 โครงการกระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครู : พหุกรณีศึกษา 4 ภูมิภาค

โครงการนี้ เดิมได้นำเสนอในชื่อโครงการ “ปัจจัยเชิงสาเหตุและอิทธิพลของนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครูไทยในยุคสังคมบริโภคนิยม” เสนอโดย อ.ดร.วิไลลักษณ์ ดังกา ซึ่งได้มีการนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 ณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการประชุมดังกล่าว ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นให้โครงการนี้ปรับแก้มากพอสมควร นักวิจัยจึงได้เข้าพบผู้ประสานงานสองครั้งเพื่อปรึกษาและร่วมกันปรับแก้ข้อเสนอโครงการนี้ จนได้ข้อสรุปร่วมกันว่า แทนที่จะใช้ตัวแบบจิตวิทยาของฝรั่ง ควรจะลงไปหาข้อมูลจริงในพื้นที่ว่าสาเหตุของการเป็นหนี้ของครู มีสาเหตุจากอะไร และอาจจะมีความแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ โดยผู้ประสานงานเสนอให้ใช้เป็นกรณีศึกษา และศึกษาในเชิงคุณภาพแทนเชิงปริมาณ

นักวิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอดังกล่าว โดยการแบ่งครูผู้ที่สัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตกอยู่ในภาวะวิกฤต กลุ่มที่สามารถใช้หนี้ได้สม่ำเสมอ และกลุ่มที่เพิ่งพ้นจากหนี้ นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์ผู้รอบข้างของครูอีกคนละ 3 คน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรอบด้าน ขณะเดียวกันผู้ประสานงานมีความเห็นเพิ่มเติมว่า กลุ่มที่เพิ่งพ้นจากหนี้ ถ้าหากจะหามาหนึ่ง

ตัวอย่างจากกลุ่มที่เคยอยู่ในภาวะวิกฤตหรือใกล้ภาวะวิกฤตได้จะดีมาก เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลว่าเขามีวิธีการออกจากปัญหาได้อย่างไร

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอที่ปรับแก้แล้วนี้ มีคุณภาพดีพอที่จะนำเสนอได้อีกครั้ง ผู้ประสานงานเห็นว่างานนี้มีประโยชน์มาก เพราะเมื่อพูดถึงการศึกษาและคุณภาพของครูโดยลิ้มข้อเท็จจริงว่า หนี้สินของครูมีผลกระทบอย่างมากต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อย่างน้อยจำนวนครู 400,000 คนทั่วประเทศ ซึ่งเป็นจำนวนมากที่เชื่อว่าอาจจะมีผลกระทบที่สำคัญต่อคุณภาพการศึกษาก็เป็นไปได้ หลังจากที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้ส่งข้อเสนอโครงการนี้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมิน ได้มีความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิว่า ข้อเสนอโครงการนี้นั้นเกี่ยวกับทัศนคติของครู แต่ยังขาดการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครูโดยใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มาอธิบาย นอกจากนั้นข้อมูลที่น่ามาเสนอบางส่วนยังเป็นข้อมูลเก่า และขนาดของข้อมูลที่ใช้อย่างน้อยเกินไป จึงต้องมีการปรับแก้ข้อเสนอโครงการอีกครั้งหนึ่ง

ผู้ประสานงานมีความเห็นว่าประเด็นนี้เป็นเรื่องใหญ่และเป็นเรื่องที่น่าสนใจ คงไม่สามารถทำได้เสร็จและมีคำตอบชัดเจนที่สามารถกำหนดเป็นนโยบายได้ภายในหนึ่งปี ในช่วงแรกน่าจะเป็นเรื่องของการหาสาเหตุที่แท้จริงให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะได้ก่อน ส่วนแนวทางการแก้ไขในเชิงปริมาณ ถ้าหากจะเพิ่มปริมาณตัวอย่างและมีนักเศรษฐศาสตร์เข้าร่วมในภายหลังย่อมทำได้ แต่ในขณะนี้ควรจะให้เริ่มทำไปก่อนและอาจจะเชิญนักเศรษฐศาสตร์ที่มีความสนใจในเรื่องครู เช่น ศ.ดร.พิริยะ ผลพิรุฬห์ เป็นที่ปรึกษา

แบบฟอร์มส่งข้อเสนอโครงการ

ชื่อโครงการวิจัย “กระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้

ของข้าราชการครู : พหุกรณีศึกษา 4 ภูมิภาค”

ชื่อ-สกุล	อ.ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา	หัวหน้าโครงการ
หน่วยงาน	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
ที่อยู่	114 สุขุมวิท 23 ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110	
โทรศัพท์	มือถือ 089-4936632	
E-mail	w_langka@hotmail.com	งบประมาณ 996,340 บาท

ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

ข้าราชการครูเป็นกลุ่มอาชีพที่ประสบปัญหาหนี้รุนแรง หนี้สินครุรวมกันมีมากกว่า 1 ล้านล้านบาท เทียบเท่าครึ่งหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล ซึ่งแหล่งเงินกู้ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ สินเชื่อโครงการพัฒนาชีวิตครู สินเชื่อโครงการกองทุน การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.) และกองทุน การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม (ช.พ.ส.) ครูจึงเป็นข้าราชการกลุ่มแรกที่ต้องเร่งเสริมความรู้ทางการเงิน (พรณิ ตั้งใจสถาปัตย์. 2555) และจากการแก้ปัญหานี้สินครูที่ผ่านมา พบว่า ช่วงปี พ.ศ.2552 ได้มีการช่วยแก้ปัญหานี้สินครู โดยคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.) ได้รับอนุมัติงบประมาณปี 2552 จำนวน 500 ล้านบาท ปล่อยสินเชื่อให้รายละเอียด 2 แสนบาท และ ดึงชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย(ชสอ.) รีไฟแนนซ์หนี้ครูอีก 5 พันล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีการตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษา (สกสค.) เพื่อจัดโครงการช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นสมาชิก โครงการสวัสดิการเงินกู้กองทุนการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.) โดยการจัดหาแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้สมาชิกนำไปใช้จ่ายในยาม จำเป็น อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการยังเตรียมเงิน 911 ล้านบาท เพื่อปล่อยกู้ให้ครูโดยธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

เห็นได้ว่าปัญหาหนี้สินของบุคลากรทางการศึกษา หรือ ครูทั่วประเทศ นับเป็นเรื่องที่ทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศให้ความสนใจมาโดยตลอด เท่าที่ผ่านมาผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมได้แก่ เปลี่ยนเจ้าหนี้ให้ใหม่ หาช่องทางการลดอัตราดอกเบี้ยลงหรือขยายเพิ่มต้นทุนกู้ให้สูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างสำเร็จเสร็จสิ้น จนเวลาล่วงเลยนับสิบปี จำนวนหนี้ของครูดูเหมือนจะเพิ่มสูงขึ้นตามระยะเวลาสวนทางกับอายุงานที่นับวันมีแต่จะลดน้อยถอยลง อีกทั้งช่องทางการเป็นหนี้ก็เพิ่มมากขึ้นประชิดติดตามครูเหมือนเงาตามตัวอีกด้วยซึ่งปัจจุบันพบว่าแหล่งเงินกู้ที่สำคัญ ๆ ของครูทั่วประเทศมาจากหลาย ๆ แหล่ง อันได้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ , สินเชื่อโครงการพัฒนาชีวิตครูฯ ผ่านธนาคารออมสิน , สินเชื่อโครงการกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา , โครงการเงินกู้ ช.พ.ค.ต่าง ๆ และแหล่งที่สามารถสร้างหนี้ได้ง่ายที่สุดอย่างบัตรเครดิต และกู้ยืมหนี้นอกระบบ เป็นต้น

ผลการประเมินภาระหนี้สินของสมาชิกครูในระบบสหกรณ์พบว่า ในรอบปี 2554 จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ครู มีจำนวนทั้งสิ้น 115 แห่ง สามารถตรวจสอบบัญชีและรับรองงบการเงินได้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 จำนวน 109 แห่ง มีจำนวนสมาชิกโดยรวมทั้งประเทศ 7.21 แสนคน การกระจายตัวของสมาชิกอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงสุด ร้อยละ 31.40 รองลงมาได้แก่ภาคเหนือ ร้อยละ 25.86 ส่วนใหญ่สมาชิกกว่าครึ่งก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 4.21 และร้อยละ 95.79 ของหนี้คงเหลือสิ้นปีตามลำดับ ทั้งนี้มีลูกหนี้คงเหลือ 490,124 ราย คิดเป็นมูลค่า 4.08 แสนล้านบาท หากเปรียบเทียบการเป็นหนี้ต่อราย สมาชิกมีหนี้สินกับสหกรณ์เฉลี่ยรายละ 833,135 บาท โดยสหกรณ์คิดดอกเบี้ยตามระเบียบที่กำหนดตั้งแต่ร้อยละ 5.00 - 7.75 ต่อปี

จากความพยายามของภาครัฐ ที่ได้แก้ปัญหาในเรื่องของหนี้สินข้าราชการครู แต่หากพิจารณาจะเห็นได้ว่า การปรับโครงสร้างหนี้ที่กระทรวงฯ ทำหลายๆ อย่าง สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ที่เป็นหนี้ได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ใช่วิธีการที่แก้ไขปัญหาได้ ทางด้านเลขานุการศูนย์อำนวยการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน (ศอภ.นส.) กระทรวงการคลัง ให้เหตุผลไว้ “ต้นตอสาเหตุของการเป็นหนี้ ถ้าตอบคำถามในระดับสากลก็ต้องบอกว่า รายได้ไม่พอรายจ่าย ซึ่งเห็นว่าใครๆ ก็สามารถพูดได้ แต่ทว่าหากลงรายละเอียดว่ารายจ่ายไหนจำเป็นหรือไม่จำเป็น ไม่ใช่เพียงแต่ว่าจะกู้เงินมาเพื่อเสริมสภาพทางสังคม (ซึ่งความจริงอาจจะติดลบอยู่) ให้มันมีพอที่สังคมเดียวกันจะยอมรับได้ เช่น การซื้อบ้าน ซื้อรถ เป็นต้น โดยสาเหตุหลักก็คือการดำรงชีวิต การใช้จ่ายในสิ่งไม่จำเป็น ซึ่งมาจากระบบสังคมของอาชีพเขาเอง” และเห็นได้ว่า ในแต่ละปีจะมีข่าวการฆ่าตัวตายของข้าราชการครูอยู่ไม่น้อย ซึ่งส่วนใหญ่ปัญหาหลักๆ นั้นก็คือหนี้สิน ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2559 พบศพนายเจษฎา อายุ 41 ปี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดงหนองสระปลา ต.บ้านยา อ.หนองหาน จ.อุดรธานี ซึ่งได้ฆ่าตัวตาย ภายในบ้านพบใบทวงหนี้บริษัทรถยนต์ ใบทวงหนี้บัตรเครดิต ใบทวงหนี้ธนาคาร หนี้นอกระบบ เหตุผลหลักเพราะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ผู้ตายมีหนี้สินจำนวนมากและหาทางแก้ปัญหาไม่ได้ จึงคิดสั้นผูกคอตายหนีปัญหา (ไทยรัฐออนไลน์. 31 มีนาคม 2559)

จากการศึกษางานวิจัยและการลงพื้นที่เป้าหมาย พบว่า ครูที่มีภาระหนี้สินที่อยู่ต่างภูมิภาคกัน มีภาวะหนี้สินแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะการดำรงชีวิต ค่านิยมในการบริโภค พบว่า ครูภาคใต้เป็นกลุ่มที่มีค่านิยมในการบริโภควัตถุดิบน้อยกว่าครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์และความอุดมสมบูรณ์เชิงพื้นที่ในภาคใต้ เห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีธุรกิจส่วนตัวในเรื่องของการปลูกพืชเศรษฐกิจ คือมีรายได้เสริมตลอดปี ซึ่งต่างจากสภาพภูมิประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีลักษณะแห้งแล้ง อาชีพเสริมของครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่คือการสอนพิเศษ ครูมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ด้วยค่านิยมทางสังคมที่มีมากกว่า อาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่มีบทบาททางสังคม ในส่วนของครูภาคเหนือ พบว่า ค่านิยมในการบริโภควัตถุดิบเริ่มเพิ่มระดับมากขึ้นตามกระแสสังคมที่เปลี่ยนไป เช่นเดียวกันกับครูภาคกลาง ที่มีค่านิยมการบริโภควัตถุดิบเพิ่มขึ้น แต่ครูภาคกลางมีโอกาสรายได้เสริมได้มากกว่าจากการสอนพิเศษ หรือทำธุรกิจขายตรง จากสภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูในแต่ละภูมิภาค คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากระบวนการการเป็นหนี้ของข้าราชการครูว่ามีลักษณะอย่างไรในแต่ละภูมิภาค และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมและขัดขวางความสามารถในการชำระหนี้ของครู 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มครูที่มีสถานะหนี้ชั้นวิกฤติ กลุ่มครูที่มีสถานะหนี้ปกติ และกลุ่มครูที่มีสถานะพ้นหนี้สิน เพื่อนำไปสร้างแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู โดยผลจากการศึกษาครั้งนี้จะนำไปสู่การสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเยียวยากลุ่มครูที่มีสถานะหนี้ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. กระบวนการการเป็นหนี้ของข้าราชการครูมีลักษณะเป็นอย่างไร และครูที่อยู่ในบริบท 4 ภูมิภาค มีกระบวนการการเป็นหนี้แตกต่างกันในมิติใดบ้างและแตกต่างอย่างไร
2. ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครู ระหว่างกลุ่มครูที่อยู่ในสถานะหนี้วิกฤติ กลุ่มครูที่อยู่ในสถานะหนี้ปกติ และกลุ่มครูที่อยู่ในสถานะพ้นหนี้เป็นอย่างไร
3. แนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครูควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการการเป็นหนี้ของข้าราชการครู พหุกรณีศึกษา 4 ภูมิภาค
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคต่อความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครู
3. เพื่อสร้างข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู

การทบทวนข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครู

1.1 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูในภาพรวมของประเทศ

1.2 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครู 4 ภูมิภาค

1.2.1 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคเหนือ

1.2.2 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.3 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคกลาง

1.2.4 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคใต้

1.3 สรุปผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินข้าราชการครู

2. บริบทนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครู

1.1 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูในภาพรวมของประเทศ

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาหนี้สินครูพบว่า มีจำนวนครูที่มีหนี้สินกว่า 400,000 คน และในจำนวนครูที่มีหนี้สินคาดว่าผู้ที่เป็นหนี้ในชั้นวิกฤตอยู่ประมาณ 200,000 คน โดยครูมีหนี้สินรวมทั้งประเทศสูงถึง 1 แสนล้านล้านบาท โดยหนี้สินดังกล่าวของครูเป็นหนี้สินที่สามารถตรวจสอบได้ทั้งหมดและไม่ใช้หนี้เสีย โดยหนี้สินของครูจะเป็นหนี้จากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประมาณ 7 แสนล้านบาท มีครูเป็นหนี้จำนวน 4.6 แสนคน, โครงการเงินกู้ฯ.พ.ค. 1-5 มูลค่าหนี้สิน 1.5 แสนล้านบาท มีครูเป็นหนี้ประมาณ 3 แสนกว่าคน, โครงการพัฒนาชีวิตครูมูลค่าหนี้ 5 หมื่นล้านบาท มีครูเป็นหนี้ 6 หมื่นกว่าคน และกองทุนหมุนเวียนฯมูลค่าหนี้ 1 พันล้านบาทมีครูเป็นหนี้จำนวน 8,500 คน ซึ่งมีครูมากกว่า 130,000 คน อยู่ในสภาพมีหนี้สินล้นพ้นตัวโดยเฉลี่ยหนี้คนละ 1.1 ล้านบาท ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงานมีคุณภาพชีวิตลดลงและต้องทำงานเพื่อหารายได้เสริมทำให้การอุทิศตนต่อหน้าที่ครูเป็นไปอย่างไม่เต็มที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนลดลง (วรากรณ์ สามโกเศศ . 2550: ออนไลน์) โดยสาเหตุของการเป็นหนี้ครูมี 4 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1) ครูมีความต้องการบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาสูงกว่ารายได้ของตนเอง ทำให้ครูต้องกู้เงินมาใช้เหมือนบุคคลที่ประกอบอาชีพอื่นๆ 2) ครูสามารถกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั้งการกู้แบบฉุกเฉิน การกู้จากสถาบันการเงินอื่นๆ และการกู้นอกระบบเป็นไปได้อย่างสะดวก 3) ครูได้รับความคาดหวังทางสังคมให้มียศ ทำให้ครูมีการเป็นหนี้เป็นเรื่องธรรมดา โดยแหล่งเงินกู้มีมากและหาได้ง่าย และด้วยความที่ประกอบอาชีพครู ทำให้ครูกู้เงินได้โดยง่าย 4) ครูมีความเชื่อว่าถ้าตนเองเป็นหนี้แล้วทางรัฐบาลจะช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินของครู ทำให้ครูมีความคิดที่จะกู้เงินมากขึ้น (วรากรณ์ สามโกเศศ.2554:1-4)

ผลการประเมินภาระหนี้สินของสมาชิกครูในระบบสหกรณ์พบว่า

จากข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในรอบปี 2554 จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ครู มีจำนวนทั้งสิ้น 115 แห่ง สามารถตรวจสอบบัญชีและรับรองงบการเงินได้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 จำนวน 109 แห่ง มีจำนวนสมาชิกโดยรวมทั่วประเทศ 7.21 แสนคน การกระจายตัวของสมาชิกอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงสุด ร้อยละ 31.40 รองลงมาได้แก่ภาคเหนือ ร้อยละ 25.86 ส่วนใหญ่สมาชิกกว่าครึ่งก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 4.21 และร้อยละ 95.79 ของหนี้คงเหลือสิ้นปีตามลำดับ ทั้งนี้มีลูกหนี้คงเหลือ 490,124 ราย คิดเป็นมูลค่า 4.08 แสนล้านบาท หากเปรียบเทียบการเป็นหนี้ต่อราย สมาชิกมีหนี้สินกับสหกรณ์เฉลี่ยรายละ 833,135 บาท โดยสหกรณ์คิดดอกเบี้ยตามระเบียบที่กำหนดตั้งแต่ร้อยละ 5.00 - 7.75 ต่อปี

ในความเป็นจริงแล้วครูก็ไม่ต่างจากสมาชิกของกลุ่มราชการอื่น ที่ตกอยู่ภายใต้กระแสการบริโภคนิยมที่ต้องการเป็นผู้ถูกมองว่าเป็นคนมีระดับ ทั้งที่ปัจจุบันอาจมีรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่าย แต่การที่จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและปริมาณเงินในระบบที่มีจำนวนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ จึงเป็นช่องทางให้ทั้งเงินกู้และวงดการชำระหนี้มีการขยายออกไปอย่างมากแทบจนเกินกำลังของผู้กู้ นอกจากนี้จำนวนเงินในระบบของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีมูลค่ามหาศาล ยังเป็นแรงจูงใจให้กับผู้แสวงหาผลประโยชน์เข้ามาแทรกแซงช่องว่างของระบบสหกรณ์ ดังเช่นแชร์ลือตเตอร์ที่กำลังเป็นข่าวเด่นประเด็นร้อนอยู่ในขณะนี้ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนหนึ่งนำเงินของสหกรณ์หรือบางแห่งก็ไปกู้ยืมจากภายนอก เพื่อนำไปลงทุนโดยทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลกับบริษัทเอกชน ซึ่งอ้างว่าได้รับโควตาจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาที่เสี่ยงต่อการสร้างความเสียหายให้กับสหกรณ์เนื่องจากส่อไปในทางเอื้อผลประโยชน์ต่างตอบแทนให้กับกลุ่มบริษัทดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการสหกรณ์ฯ (บางแห่ง) ทำการตกลงชำระเงินจ่ายค่าจองสลากให้กับบริษัทไปก่อนโดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน การดำเนินธุรกิจดังกล่าวไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 (1) และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายกับสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจนี้แล้วหลายแห่งเป็นมูลค่ารวมกว่า 25,000 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างการร่วมมือกันช่วยคลี่คลายปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครู 4 ภูมิภาค

1.2.1 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคเหนือ

สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคเหนือ พบว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินเดือน ส่วนรายได้เสริมได้จากการค้าขายพืชผลทางการเกษตร การสอนพิเศษ ครูส่วนใหญ่มีแหล่งหนี้สินที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ธนาคารของรัฐ และสวัสดิการครูสภา และส่วนใหญ่มีหนี้สินค้างชำระ คือ มีหนี้อื่นหลายทางมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่สูงมาก และรายได้ต่อเดือนลดลง ตามลำดับ ข้าราชการครูมีสินทรัพย์

ประเภทยานพาหนะและเครื่องใช้ภายในบ้านและเครื่องอำนวยความสะดวกที่ได้จากการกู้ยืมเช่าซื้อ โดยสาเหตุในการเกิดหนี้สินส่วนใหญ่เป็นการซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ รถยนต์ หนี้บัตรเครดิต การใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพในชีวิตประจำวัน การใช้จ่ายเพื่อทุนการศึกษาบุตร และการนำไปซื้อรถยนต์ส่วนบุคคล และการนำไปลงทุนเพื่อประกอบอาชีพเสริม ตามลำดับ โดยข้าราชการครูที่มีหนี้สิน มีค่านิยมที่เกิดจากค่านิยมเฉพาะบุคคลและค่านิยมที่เกิดจากการกล่อมเกลாதองสังคม การได้รับอิทธิพลจากสื่อของการโฆษณา และการเลียนแบบทางสังคม ระบบคุณค่าของข้าราชการครูที่เป็นหนี้สิน มีการมองเห็นคุณค่าในทางด้านบวกและคุณค่าทางด้านลบ ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละบุคคล โดยการเห็นคุณค่าเชิงบวกนั้นเป็นการมองว่ากู้เงินเพื่อนำมาใช้เพื่อความสุขสบายของตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องของความฟุ่มเฟือย เช่นเดียวกัน ส่วนพฤติกรรมเป็นการกู้เงินเพื่อดำรงชีวิตเพื่อสร้างงานและอาชีพเสริม โดยก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ส่วนการกู้เงินเพื่อพบปะสังสรรค์ การซื้อสิ่งของเครื่องใช้ฟุ่มเฟือยกว่ากำลังซื้อของตน การลงทุนทำธุรกิจโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การมอมของกำนัลแก่ผู้บังคับบัญชา รวมถึงการเล่นการพนัน อาจทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนและมีหนี้สินเพิ่มขึ้นได้ ส่งผลให้ต้องออกจากงานหรือรับโทษทางกฎหมายในที่สุด (ดาว นามบัณฑิต.2542: 60, เมรีนา ปลื้มปัญญา.2543: 62-64 , สมบุญ เกียรติกุล.2550: 88-89, นครเศรษฐราชจิต.2551: 61, กันต์ อินทวงศ์.2552, สามารต เตจ๊ะวงศ์.2545: 123-125)

สรุปได้ว่า การเป็นหนี้ของครูในภาคเหนือเกิดจากค่านิยมเฉพาะบุคคลและค่านิยมที่เกิดจากการกล่อมเกลาทองสังคม การได้รับอิทธิพลจากสื่อของการโฆษณา และการเลียนแบบทางสังคม ทำให้ครูมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ถึงแม้จะครูมีการประกอบอาชีพเสริม ไม่ว่าจะเป็นเป็นการค้าขายพืชผักทางการเกษตร การสอนพิเศษ และกิจการหอพักก็ตาม ก็ยังมีเงินไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้ครูมีการกู้เงินเพื่อสร้างความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต เช่น การซื้อบ้านหรือที่อยู่อาศัย การซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ การใช้เงินทุนการศึกษาบุตร ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และการทำอาชีพเสริม เป็นต้น ทำให้เกิดการมองเห็นคุณค่าในการเป็นหนี้ในเชิงบวก แต่ในขณะที่ครูบางคนมีการกู้ยืมเงินเพื่อพบปะสังสรรค์ การซื้อสิ่งของเครื่องใช้ฟุ่มเฟือย การลงทุนทำธุรกิจโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ รวมถึงการเล่นการพนัน ทำให้ครูต้องไปกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ธนาคารของรัฐ และสวัสดิการครูสภา ทำให้ครูมีการเก็บออมเงินลดน้อยลงและมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

1.2.2 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคกลาง

สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคกลาง พบว่า บริบทของข้าราชการครูภาคกลางเห็นว่าการเป็นหนี้ทำให้มีอำนาจในการบริโภคสูง ผู้เป็นหนี้เป็นผู้ที่มีเครดิตสูง การเป็นลูกหนี้ธนาคารเป็นผู้ที่มีเครดิตดี และการกู้เงินเพื่อซื้อรถยนต์เป็นการกระทำที่เหมาะสมกับสมัยนิยม ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีค่านิยมทางวัตถุ โดยมีความต้องการมีฐานะมั่งคั่งร่ำรวยและวัตถุ การมีรายได้ที่ดีและมีค่าตอบแทนสูง และมีสิ่งที่ปรารถนาในชีวิต คือ การมีเงินฝากธนาคารจำนวนหลายล้าน การมีที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ และการมีรถยนต์ไว้ใช้งาน และลักษณะการเป็น

หนี้ ครูมีการก่อหนี้เงินกู้จากสถาบันการเงิน จากสมาชิกในครอบครัว และกู้จากที่ทำงาน เพื่อมาซื้อบ้านและที่ดิน ส่วนหนี้ในระบบเงินผ่อน ครูส่วนใหญ่ใช้ในซื้อสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซื้อรถยนต์ บ้านและที่ดิน เนื่องจากไม่ต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก และหนี้ในระบบบัตรเครดิตนั้นมีความสะดวกมาก เพราะ จ่ายก่อนผ่อนเงินทีหลัง โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนหนี้สินของครู พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และค่านิยมด้านวัตถุ มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สิน โดยที่ผ่านมาข้าราชการครูบางส่วนได้มีการแก้ไขปัญหาหนี้สิน เป็นการลดค่าใช้จ่าย ส่วนใหญ่ให้ครูเลิกอบายมุข เริ่มการวางแผนค่าใช้จ่ายล่วงหน้าเพื่อลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน การมียานพาหนะที่เหมาะสมกับรายได้ของตนเอง การพบปะสังสรรค์ให้น้อยลง การพึ่งพาตนเอง และการประหยัดโดยไม่ซื้อสินค้าลักษณะผ่อนส่ง ส่วนการเพิ่มรายได้ ส่วนใหญ่เกิดจากการปรับบัญชีเงินเดือนให้สูงขึ้น โดยสอดคล้องกับตำแหน่งและหน้าที่ การส่งเสริมให้ครูมีรายได้จากผลงานที่เกิดจากการเรียนการสอน การส่งเสริมการจัดอบรมวิชาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ การส่งเสริมการทำวิทยฐานะเพื่อเพิ่มรายได้ การทำธุรกิจส่วนตัว การสอนพิเศษ การทำการเกษตร และการเปิดร้านขายของชำ (บุญชู ไตรรัตน์รังสี. 2539: 84-91, ยุพา กิตติดุขฎฐกรรม. 2549: 76-77, พิชชากร แจ่มศรี. 2550: 81-82, โสภณ จันทร์เจิม. 2551: 37-42, วรวรรณ หฤษฎ์เกรียงไกร. 2553: 61-62)

สรุปได้ว่า การเป็นหนี้ของครูในภาคกลางส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกในการเป็นหนี้ โดยครูมีมุมมองว่า การกู้เงินจากธนาคารทำให้ตนเองมีเครดิตดี มีความสะดวกในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งมีอำนาจในการซื้อสินค้าและบริการได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น สิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การมีรถยนต์ไว้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง และการมีที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองให้เป็นที่ยอมรับนับถือกับผู้อื่น ทำให้ครูมีการกู้เงินจากสหกรณ์และเป็นหนี้บัตรเครดิตเป็นจำนวนมาก แต่ครูบางคนมีทัศนคติเชิงลบในการเป็นหนี้ โดยมองว่าการเป็นหนี้ทำให้เกิดความอับอาย มีความทุกข์กายทุกข์ใจที่ใช้เงินอย่างสิ้นเปลือง และไม่เกิดประโยชน์ ทำให้ครูมีการแก้ไขปัญหาในการเป็นหนี้โดยการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลง และประกอบอาชีพเสริม เช่น การสอนพิเศษ การทำการเกษตร การเปิดร้านขายของชำ และการทำธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น

1.2.3 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สาเหตุการเป็นหนี้ของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีภาระความรับผิดชอบมากกว่ารายได้ มีการกู้เงินมาเพื่อใช้จ่าย ซื้อของเงินผ่อน ลงทุนเพื่อหากำไร ค่าประกัน พฤติกรรมการใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นการใช้จ่าย เพื่อซื้อ/ผ่อนหรือสร้างที่อยู่อาศัยและการซื้อ/ผ่อนรถ โดยมีการใช้จ่ายอยู่ระยะต้นเดือน และมีค่าใช้จ่ายที่ต้องผ่อนชำระค่าสินทรัพย์ในแต่ละเดือนมากกว่า 20,000 บาท โดยมีระยะเวลาที่ต้องผ่อนชำระค่าสินทรัพย์มากกว่า 20 ปี มีลักษณะการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและบางส่วนเล่นการพนัน สภาพการดำรงชีวิตของครูที่มีหนี้เดือดร้อน การซื้อของเงิน

ผ่อนโดยครูทำอาชีพครูเพียงอย่างเดียว แต่จะมีครูบางคนที่มีอาชีพนายหน้าเงินกู้ การขายของเงินผ่อน การซื้อของเงินผ่อน และการท่องเที่ยว ทำให้มีปัญหาทางครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อครูมีความตั้งใจในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ลดน้อยลง โดยข้าราชการครูส่วนใหญ่มีแนวโน้มการเป็นหนี้โดยการกู้เงินกู้จากสถาบันการเงินอื่นที่มีดอกเบี้ยต่ำกว่าสหกรณ์ มีการชำระหนี้สหกรณ์ระยะยาวมากกว่าระยะสั้น มีการเพิ่มจำนวนเงินชำระหนี้สหกรณ์เมื่อเงินเดือนเลื่อนระดับสูงขึ้น การกู้เงินสหกรณ์ในโครงการพิเศษเพิ่มมากขึ้น และการนำเงินปันผลและเฉลี่ยไปคืนสหกรณ์ ข้าราชการครูส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการเป็นหนี้ในเรื่องของการสนับสนุนการศึกษาต่างบประมาณลดน้อยลง ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทำให้เป็นหนี้สินต่อเนื่องทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ มีผลต่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ทำให้อุทิศเวลาให้กับราชการน้อยลง ใช้เวลาในการติดต่อกับสหกรณ์มากขึ้น เงินเดือนเหลือพอใช้ลดน้อยลง ทำให้ไม่มีโอกาสในความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนลดลง โดยข้าราชการครูส่วนใหญ่มีความเครียดในที่ทำงานอยู่ในระดับเล็กน้อย โดยข้าราชการครูที่มีภาระครอบครัวและการรับรู้อัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายแตกต่างกัน มีความเครียดในการทำงานแตกต่างกัน (อินทร์ ศรีคุณและคณะ.2527: 35-39, รัตน์ สมศรี.2541: 55-57, เพชรดำ ธนุศรี.2545: 38-39, พิชัย สิมานนท์ ดำรง.2547: 137-144, จุฑารัตน์ โทษารธรรม.2548: 73-77, อเนก ศรีสำราญรุ่งเรือง.2550: 81-82, ชัญญา ประสุรักษ์.2557: 70; 76-78)

สรุปได้ว่า การเป็นหนี้ของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการมีรายได้มากกว่ารายจ่าย โดยครูมีการกู้ยืมเงินเพื่อการซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าทุนการศึกษาบุตร ค่าพาหนะในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ การลงทุนเพื่ออาชีพเสริม การศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การรักษาพยาบาล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนและเกื้อกูลนักเรียนยากจน และประสบอัคคีภัย รวมถึงการที่ครูมีอาชีพขายของเงินผ่อน การเล่นเกมพนัน การเที่ยวกลางคืน และการซื้อของฟุ่มเฟือย จึงทำให้ครูมีการเกิดหนี้เป็นจำนวนมาก ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนได้อย่างไม่เต็มที่ มีการทำกิจกรรมของโรงเรียนลดน้อยลง ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีเงินเดือนเหลือพอลดน้อยลง ทำให้ไม่มีโอกาสในความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

1.2.4 สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคใต้

สภาพการณ์การเป็นหนี้ของข้าราชการครูภาคใต้ พบว่า ภาระหนี้สินของข้าราชการครูในภาคใต้เมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ มีจำนวนครูที่เป็นหนี้้น้อยกว่า โดยการเป็นหนี้ของครูในภาคใต้เป็นในเรื่องของ ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล การทำประกันชีวิต ยานพาหนะ และการซื้อสินค้าด้วยระบบเงินผ่อน แหล่งสินเชื่อในสถาบันการเงิน คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู โดยครูส่วนใหญ่มีรายได้เสริมจากการปลูกพืชเศรษฐกิจหรือธุรกิจส่วนตัว ด้วยระบบเศรษฐกิจของภาคใต้และความอุดมสมบูรณ์เชิงพื้นที่ แต่การเป็นหนี้ก็ยังส่งผลกระทบต่อข้าราชการครูทั้งทางด้าน

ร่างกาย มีอาการนอนไม่หลับ ด้านจิตใจ มีอาการเครียด ด้านสังคม มีความสามารถในการปฏิบัติงานลดลง (นันทรัตน์ จิโรภาส.2552: 196-202, เตชะ พจนสุนทร.2541: 78)

สรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการสินค้าและบริการ มีการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู สถาบันการเงินอื่น โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการสร้างหรือซื้อบ้านที่อยู่อาศัย การจัดซื้อรถยนต์ การใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน การใช้เป็นทุนการศึกษาของบุตร การประกอบอาชีพเสริม แต่ในภาพรวมของครูภาคใต้จะเป็นหนี้้น้อยกว่าครูในภาคอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะความอุดมสมบูรณ์เชิงพื้นที่ ที่ครูภาคใต้สามารถประกอบอาชีพเสริมได้โดยการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นการหารายได้เสริม และค่านิยมในการดำรงชีวิตที่มีวัฒนธรรมทางศาสนาเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตจึงทำให้ครูในภาคใต้มีการเป็นหนี้้น้อยกว่าครูภาคอีสาน

2. บริบทนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ได้มีความพยายามจากภาครัฐ ในการแก้ปัญหาหนี้สินของครูในทุกๆ รัฐบาล โดยได้มีการจัดโครงการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู ทั้งการ ชะลอการผ่อนชำระ การเพิ่มแหล่งเงินกู้หรือยออดเงินกู้ยืม การคงที่ดอกเบี้ยเงินกู้ โครงการพัฒนาชีวิตครู หรือโครงการหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครู เป็นต้น ซึ่งผลจากการศึกษาสำรวจหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาพบว่าแหล่งเงินกู้ที่สำคัญของการเป็นหนี้สินของครู ได้แก่

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ 87 แห่ง มีสมาชิกที่เป็นหนี้สหกรณ์ 467,143 รายจากสมาชิกทั้งหมด 647,053 ราย มีวงเงินกู้ยืม 766,081 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นไปตามที่คณะกรรมการดำเนินงานของแต่ละสหกรณ์กำหนดสูงสุดร้อยละ 8.20 ต่อบปี และต่ำสุด 2.20 ต่อบปี มีการกู้เงินหมุนเวียนระหว่างสหกรณ์ โดยวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน เช่น กู้เพื่อไปลงทุนทำธุรกิจ ทำไร่/นา/สวน ซื้อรถยนต์ ปืน กู้ฉุกเฉินกรณีจำเป็น ทั้งนี้ มีสมาชิกที่มีปัญหาการชำระส่งคืนจำนวน 27,557 คน หรือร้อยละ 5.89 ของผู้กู้

2. โครงการพัฒนาชีวิตครู เป็นโครงการร่วมระหว่าง ศธ. กับธนาคารออมสินและกลุ่มเครือข่ายพัฒนาชีวิตครู มีสมาชิก 1,571 กลุ่มใหญ่ คิดเป็น 93,140 คน มียออดเงินกู้ที่อนุมัติแล้ว 111,315 ล้านบาท และสมาชิกมีปัญหาชำระคืน 435 คน

3. สินเชื่อโครงการเงินกู้ ช.พ.ค.และ ช.พ.ส. ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) มีสมาชิก ช.พ.ค.จำนวน 837,165 คน สมาชิก ช.พ.ส.382,812 คน มีการกู้เงินในโครงการ ช.พ.ค.1-5 รวมจำนวน 152,846 ล้านบาท จำนวนผู้กู้ 431,709 คน

4. โครงการหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครู ยออดเงินกู้ที่อนุมัติ 272 ล้านบาท มีผู้กู้ที่มีปัญหาในการชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 675 ราย

5. แหล่งเงินกู้อื่นที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ เช่น บัตรเครดิตเงินกู้จากการผ่อนสินค้า เป็นต้น

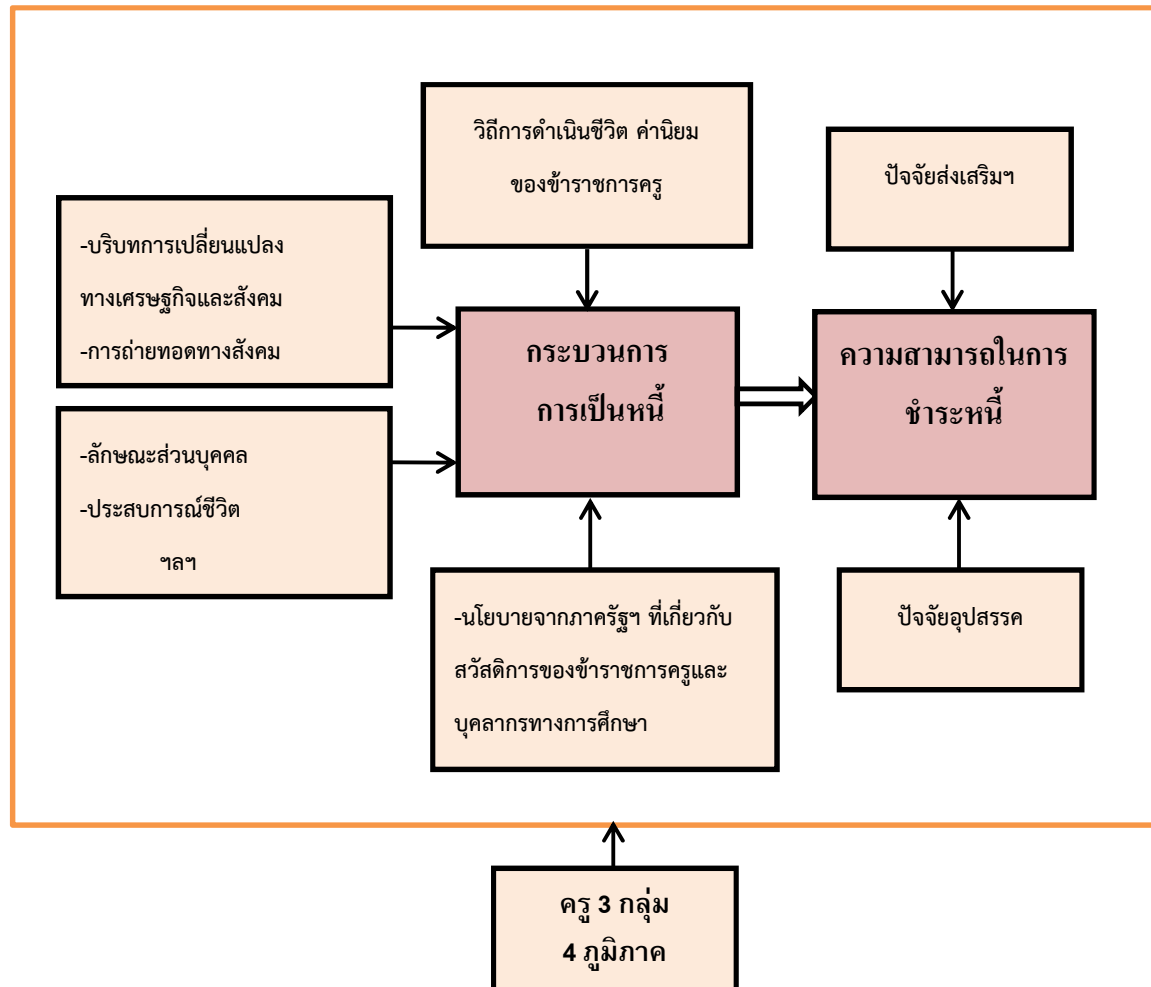
ในช่วงปี พ.ศ.2552 คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้รับอนุมัติงบประมาณปี 2552 จำนวน 500 ล้านบาท ปลดปล่อยสินเชื่อให้รายละเอียด 2 แผนบาท ในขณะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เตรียมตั้งชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) รีไฟแนนซ์หนี้ครูอีก 5 พันล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีการตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) เพื่อจัดโครงการช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นสมาชิกโครงการสวัสดิการเงินกู้กองทุนการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.) โดยการจัดหาแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้สมาชิกนำไปใช้จ่ายในยามจำเป็น อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการยังเตรียมเงิน 911 ล้านบาท เพื่อปล่อยกู้ให้ครูโดยมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นผู้บริหาร สำหรับครูที่มีสิทธิจะต้องเป็นครูผู้สอนของทุกหน่วยงาน อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และวิทยาลัยชุมชน (วชช.) ฯลฯ และเป็นครูที่มีหนี้ค้างอยู่ โดยตั้งเป้าหมายให้ครูที่มีหนี้สามารถกู้เพื่อไปปรับโครงสร้างหนี้ รายละเอียดไม่เกิน 2 แผนบาทและใช้คืนภายใน 8 ปี

เห็นได้ว่าปัญหานี้สินของบุคลากรทางการศึกษา หรือ ครูทั่วประเทศ นับเป็นเรื่องที่ทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศให้ความสนใจมาโดยตลอด เท่าที่ผ่านมา ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมได้แก่ เปลี่ยนเจ้าหนี้ให้ใหม่ หาช่องทางลดอัตราดอกเบี้ยลงหรือขยายเพิ่มต้นเงินกู้ให้สูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างสำเร็จเสร็จสิ้น จนเวลาล่วงเลยนับสิบปี จำนวนหนี้ของครูดูเหมือนจะพอกพูนสูงขึ้นตามระยะเวลาสวนทางกับอายุงานที่นับวันมีแต่จะลดน้อยถอยลง อีกทั้งช่องทางการเป็นหนี้ก็เพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันพบว่าแหล่งเงินกู้ที่สำคัญ ๆ ของครูทั่วประเทศมาจากหลาย ๆ แหล่ง อันได้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ , สินเชื่อโครงการพัฒนาชีวิตครูฯ ผ่านธนาคารออมสิน , สินเชื่อโครงการกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา , โครงการเงินกู้ ช.พ.ค.ต่าง ๆ และแหล่งที่สามารถสร้างหนี้ได้ง่ายที่สุดอย่างบัตรเครดิต และกู้ยืมหนี้นอกระบบ เป็นต้น

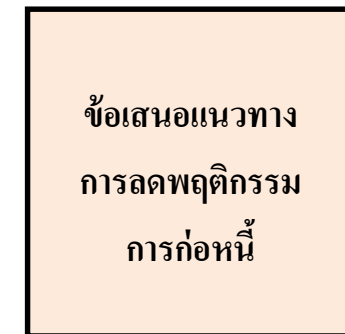
โดยการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครูไทยและสร้างข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมก่อหนี้ของข้าราชการครู โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) แบบพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Study) โดยแบ่งงานวิจัยออกเป็น 2 ระยะ งานระยะที่หนึ่งเป็นการศึกษากระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการใช้หนี้ของข้าราชการครู ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่เป็นหนี้อยู่ในสภาวะวิกฤติกับครูที่อยู่ในสภาวะการพ้นหนี้ของ 4 ภูมิภาค ส่วนงานระยะที่สองเป็นการสร้างข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมก่อหนี้ของข้าราชการครู

สรุปได้ดัง กรอบแนวคิดงานวิจัย ดังนี้

งานระยะที่ 1

งานระยะที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครูไทยและสร้างข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) แบบพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Study) โดยแบ่งงานวิจัยออกเป็น 2 ระยะ งานระยะที่หนึ่งเป็นการศึกษากระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครู ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่เป็นหนี้อยู่ในสภาวะวิกฤติกับครูที่อยู่ในสภาวะการพ้นหนี้ ของ 4 ภูมิภาค ส่วนงานระยะที่สองเป็นการสร้างข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู โดยวิธีดำเนินงานวิจัยในแต่ละระยะของงาน มีดังนี้

งานระยะที่หนึ่ง การศึกษากระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครู

การกำหนดขอบเขตการวิจัย

การวิจัยระยะที่หนึ่ง ได้กำหนดขอบเขตแหล่งข้อมูลเชิงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภาคการเมืองเกี่ยวกับสวัสดิการข้าราชการครู สถิติการเป็นหนี้ของข้าราชการครู และแหล่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ในการสัมภาษณ์

การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 24 คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มคน 3 กลุ่ม จาก 4 ภูมิภาค ดังนี้

ตาราง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ภาค	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	รวม
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก					
ครูที่มีสถานะหนี้ขั้นวิกฤติ (อยู่ระหว่างการถูกฟ้อง)	2	2	2	2	8
ครูที่มีสถานะหนี้ปกติ (ชำระหนี้สม่ำเสมอ)	2	2	2	2	8
ครูที่มีสถานะการพ้นหนี้	2	2	2	2	8
รวม	6	6	6	6	24

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ในการสัมภาษณ์ จำนวน 72 คน (หลัก 24 คน x รอง 3 คน) ซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มคน 3 กลุ่ม 4 ภูมิภาค ดังนี้

ตาราง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ครู 1 คน
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง	
กลุ่มคนในครอบครัว	1
กลุ่มเพื่อนร่วมงาน	1
กลุ่มชุมชน	1
รวม	3

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยในงานระยะที่หนึ่ง มีดังนี้

1. วางแผนและกำหนดขอบเขตงานวิจัย
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษา จากภาครัฐ และสถิติการเป็นหนี้ของข้าราชการครู และกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์
3. สร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์
4. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย โดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้ง 4 ภูมิภาค
5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร, สัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction)
การนำเสนอข้อมูล ใช้การสร้างภาพรวมจากเหตุการณ์ย่อยๆ ที่เกิดจากเหตุการณ์ที่พบในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description)
6. สรุปผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์
คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เป็นเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสร้างแนวคำถามสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาในงานระยะที่หนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ใน 4 ภูมิภาค

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร,สัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction)

การนำเสนอข้อมูล ใช้การสร้างภาพรวมจากเหตุการณ์ย่อยๆ ที่เกิดจากเหตุการณ์ที่พบในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description)

งานวิจัยระยะที่สอง การสร้างข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู

กลุ่มเป้าหมาย(สนทนากลุ่ม)

กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยระยะที่ 2 มีจำนวน 11 คน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกนโยบายจากภาคการเมือง
2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้สวัสดิการข้าราชการครู สหกรณ์ออมทรัพย์ ที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกสินเชื่อในส่วนของธนาคาร
4. ผู้แทนจากกลุ่มข้าราชการครูที่เป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยระยะที่ 3เป็นการการสร้างข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์/สังเคราะห์ ผลการวิจัยในระยะที่ 1
2. สร้างข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู
3. จัดการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะต่างๆ
4. สรุปและจัดทำข้อเสนอแนะทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครูไทย

โดยมีขอบเขตการวิจัย สรุปได้ ดังตาราง

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีขอบเขตของการวิจัย ซึ่งแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประเด็นที่ศึกษา แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง กรอบการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษากระบวนการการเป็นหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้ของข้าราชการครู พหุกรณีศึกษา 4 ภูมิภาค	-กระบวนการการเป็นหนี้ -ความสามารถในการชำระหนี้	<u>แหล่งข้อมูลเอกสาร</u> เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นหนี้ของข้าราชการครู <u>แหล่งข้อมูลบุคคล</u> กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการสัมภาษณ์ จำนวน 24 คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากครู 3 กลุ่ม 4 ภูมิภาค ดังนี้ 1. ครูที่มีสภาวะหนี้ชั้นวิกฤติ(อยู่ระหว่างการถูกฟ้อง) 2. ครูที่มีสภาวะหนี้ปกติ(ชำระหนี้สม่ำเสมอ) 3. ครูที่มีสภาวะการพ้นหนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ในการสัมภาษณ์ จำนวน 72 คน ซึ่งเป็นตัวแทนจาก 3 กลุ่ม 4 ภูมิภาค ดังนี้ 1. กลุ่มคนในครอบครัว 2. กลุ่มผู้ร่วมงาน 3. กลุ่มชุมชน	<u>ข้อมูลจากเอกสาร</u> - สืบค้น รวบรวมข้อมูลทั้งจากเอกสารงานวิจัย บทความวิชาการ รายงานประจำปี บทความหนังสือ ฯลฯ <u>ข้อมูลจากบุคคล</u> - สัมภาษณ์เชิงลึก	-วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร, สัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) -การนำเสนอข้อมูล ใช้การสร้างภาพรวมจากเหตุการณ์ย่อยๆ ที่เกิดจากเหตุการณ์ที่พบในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description)

วัตถุประสงค์การวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
2. เพื่อสร้างข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อกวนของข้าราชการครู	-ข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อกวนของข้าราชการครู	-ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้น -ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มคน ดังนี้ 1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกนโยบายจากภาคการเมือง 2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้สวัสดิการข้าราชการครู สหกรณ์ออมทรัพย์ ที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกสินเชื่อในส่วน of ธนาคาร 4. ผู้แทนจากกลุ่มข้าราชการครูที่เป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์	- สนทนากลุ่ม	สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดนำมาสู่ข้อเสนอแนะและแนวทางการลดพฤติกรรมฯ

แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

กิจกรรม/ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา (เดือน)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<u>การวิจัยระยะที่ 1</u> การวิจัยระยะที่ 1เป็นการศึกษากระบวนการ การเป็นหนี้และความสามารถในการใช้หนี้ของ ข้าราชการครู พหุกรณีศึกษา 4 ภูมิภาค โดยมี ขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ 1. วางแผนและกำหนดขอบเขตงานวิจัย	➔											
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการ เป็นหนี้ของครู แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ งานวิจัยที่ผ่านมา	➡											
3. สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยแบบ สัมภาษณ์			➡									
4. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย สัมภาษณ์ พหุกรณีศึกษา 4 ภูมิภาค				➡								
5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย									➡			
6. สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1										➡		
<u>การวิจัยระยะที่ 2</u> การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการสร้างข้อเสนอ แนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของ ข้าราชการครูโดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ 1.วิเคราะห์/สังเคราะห์ผลการวิจัยในระยะที่1											➡	
2.สร้างข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อ หนี้ของข้าราชการครู											➡	
3.จัดการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทน หน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาข้อเสนอ และแนวทางฯ												➡
4.สรุปและจัดทำข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรม การก่อหนี้ของข้าราชการครู												➡

ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา แบ่งเป็นราย 6 เดือน

เดือนที่	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
6 เดือนที่ 1	<u>การวิจัยระยะที่ 1</u> การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษากระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ ของข้าราชการครู พหุกรณีศึกษา 4 ภูมิภาค โดยมีกิจกรรมการวิจัย ดังนี้ 1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นหนี้ของครู แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่ผ่านมา 2. สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยแบบสัมภาษณ์ 3. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยสัมภาษณ์ 4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย	ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ ของข้าราชการครู
6 เดือนที่ 2	<u>การวิจัยระยะที่ 2</u> การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการสร้างข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ 1. วิเคราะห์/สังเคราะห์ผลการวิจัยในระยะที่ 1 2. สร้างข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู 3. จัดการสนทนากลุ่มของ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาข้อเสนอและแนวทางฯ 4. สรุปและจัดทำข้อเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู	ได้แนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู

ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น

จากผลการวิจัยระยะที่ 1 จะได้ผลการศึกษาระบบการการเป็นหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ ของข้าราชการครู ในส่วนการวิจัยระยะที่ 2 จะได้แนวทางการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครู ซึ่งนำไปเป็นสารสนเทศต่อผู้ที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูต่อการกำหนดนโยบายสวัสดิการของครูไทย ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของข้าราชการครูต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ อินทวงศ์. (2552). แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.otep.go.th/?p=otep-page&id=622>
- จุฑารัตน์ โทษารธรรม. (2548). สภาพหนี้สินกับความเครียดในที่ทำงานของข้าราชการครู. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.thailis.or.th/tdc/>
- เจริญ ภูวจิตร. (2550). ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 27(1): 31-34.
- ชญญา ประสุรักษ์. (2557). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเป็นหนี้ของข้าราชการครูในจังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาอิสระ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร.(มปป) สิทธิพลเมืองนโยบายประชานิยม. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : การศึกษาทางไกลทางอินเทอร์เน็ต.
- ดาว นามบัณฑิต. (2542). สภาพหนี้สินและความคิดเห็นต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เดชา พจนสุนทร. (2541). ครูกับภาวะหนี้สิน. สารนิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เดลินิวส์ออนไลน์. (2558). ครูเครียดใช้หนี้นอกระบบ แทนเพื่อนผูกคอตับลาโลก. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2559, จาก <http://www.dailynews.co.th/regional/326613>
- ทิพพาสรี อินทะกุล. (2547). การศึกษามูลเหตุภาวะหนี้สินและความต้องการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในโครงการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (บริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.thailis.or.th/tdc/>

ไทยรัฐออนไลน์. (2559). สลด ครูหนุ่มผูกคอตาย! หนึ่งทั้งนอกระบบ ค่าหวดรถ บัตรเครดิตฯ. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2559, จาก <http://www.thairath.co.th/content/598604>

ทีมข่าว CLICK. (2553, 17 มกราคม). เป็นครู = เป็นหนี้ : วงจรชีวิตครูไทย. ผู้จัดการรายวัน. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9530000006884>

นภาพรณ วงศ์มณี. (2553). การนำแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษา ชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นันทรัตน์ จิโรภาส.(2552). ภาวะหนี้สินของข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนามนุษย์และสังคม). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/5812/1/307673.pdf>

นิตยา คุ่มพงษ์; เมรีนา ปลื้มปัญญา; และ มานิตย์ มัลลวงค์. (2548). รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปี พ.ศ. 2544. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.thailis.or.th/tdc/>

นคเรศ ราชจิต. (2551).พฤติกรรมการบริโภคของครูที่มีหนี้สินในจังหวัดพะเยา. การค้นคว้าอิสระ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิรัตน์ สมศรี.(2541).มูลเหตุจูงใจให้ข้าราชการครูเป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี. สารนิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เบญจมาศ กิ่งดี.(2552). การเป็นหนี้ของข้าราชการครู. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

----- . (2552, กันยายน-ธันวาคม). ทศนคติต่อการเป็นหนี้ของข้าราชการครู. วารสารสุทธิปริทัศน์. 23(71): 147-160. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/1zqrdu7ch1cwgc0so.pdf>

พิชัย ลิมาพันธ์ดำรงค์. (2547).การศึกษาภาวะหนี้สินของสมาชิกโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). อุดรธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.thailis.or.th/tdc/>

พศิน รัชเดชานนท์. (2552). รัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณให้ข้าราชการครูกู้ยืมตามโครงการเงินกู้ยืมเงินเพื่อแก้ไขหนี้สินข้าราชการครู. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.29(3): 29-38.

- พิชชากร แจ่มศรี. (2550). *ภาวะหนี้สินและแนวทางการบริหารหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด*. ปัญหาพิเศษ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). แพร่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เพชรดำ ธนุศรี. (2545). *ทำอย่างไรหนี้สินครูไทย...จะลดลง*. ศีลธรรม. 25(2): 38-39.
- ภัทรา เรื่องสินปัญญา. (2554, ตุลาคม). *บัญชีครัวเรือน เรื่องใกล้ตัวที่ถูกมองข้าม*. วารสารวิทยาการ จัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 7 เล่ม 1: 22.
- ภาวินัย ธนาอนวัช. (2556). *รายงานการวิจัย บัญชีครัวเรือนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชีวิตที่เพียงพอ*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เมรีนา ปลื้มปัญญา.(2543). *รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.thailis.or.th/tdc/>
- ยุพา กิตติคุณภูมิธรรม. (2549). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเป็นหนี้สินของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.thailis.or.th/tdc/>
- ลัดดาวัลย์ พีรพัฒน์กุล. (2543). *การจัดสวัสดิการเพื่อผ่อนคลายภาวะหนี้สินของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรวรรณ หฤษฏีเกรียงไกร. (2553). *ภาระหนี้สินของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขตการปกครองเขตคลองเตย*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2554, 22 กันยายน). *หนี้สินครูก้าวกระโดด*. มติชนรายวัน. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.varakorn.com/upload/page/22_sep_11_daily.pdf
- วนิดาวิชญ์วารการ.(2557) *ภาระหนี้สินของข้าราชการหลังนโยบายเงินเดือนพ.ศ. 2556: กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน*
- สมบุญ เกียรติกุล. (2550). *ภาวะหนี้สินและแนวทางการบริหารหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุโขทัย จำกัด*. ปัญหาพิเศษ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). แพร่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สามารถ เตชะวงศ์. (2545). *ค่านิยมและพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของข้าราชการครูที่มีหนี้สิน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษานอกระบบ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภณ จันทรเจิม. (2551) *ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดหนี้และการแก้ไขหนี้สินของข้าราชการครูประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (พัฒนสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2539). รายงานผลการสัมมนาเกี่ยวกับการจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียน
เพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

----- (2540). รายงานผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สิน
ข้าราชการครู วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ:
สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *ครบ
เครื่องเรื่องแก้หนี้ครู: กรณีศึกษาจากเค้าโครงเรื่องจริง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สำรวม จงเจริญ. (2546). การศึกษาวินิจฉัยปัญหาหนี้สินข้าราชการครู 2544. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.
43(1): 187-212. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก

http://library1.nida.ac.th/nida_jour0/NJv43n1_06.pdf

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (มปป.) ข้อเสนอปฏิรูปการเมืองเพื่อลดปัญหา “นโยบายประชานิยม”
อย่างเป็นประชาธิปไตย. แหล่งข้อมูล

tdri.or.th <http://tdri.or.th/tdri-insight/howto-resolvepopulistpolicy-bydemocracy/>

อเนก ศรีสำราญรุ่งเรือง. (2550). *ภาวะหนี้สินและแนวทางการบริหารหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู
สามัญศึกษา จังหวัดเลย จำกัด*. ปัญหาพิเศษ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์).แพร่: บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้.

งบประมาณการดำเนินโครงการ

งบประมาณที่ใช้ จำนวน 996,340 บาท (เก้าแสนเก้าหมื่นหกพันสามร้อยสี่สิบบาทถ้วน)

มีรายละเอียดดังนี้

รายการ	งวดที่1(6เดือนที่1)	งวดที่2(6เดือนที่2)	รวม
1.หมวดค่าตอบแทน			
1.1 ค่าตอบแทนผู้วิจัย(3คนx4,000 บาท x 12 เดือน)	72,000	72,000	144,000
1.2 ค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย (1,500 บาท x 3 คน)	4,500		4,500
1.3 ค่าตอบแทนที่ปรึกษาโครงการ		25,000	25,000
1.4 ค่าตอบแทนผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (11คนx1,500)		16,500	16,500
2.หมวดค่าจ้าง			
2.1 ผู้ช่วยนักวิจัยระดับปริญญาโท (เดือนละ14,000บาทx12 เดือน)	84,000	84,000	168,000
2.2 ค่าจ้างผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูล(สนทนากลุ่ม1วันx500x3 คน)		1,500	1,500
2.3 ค่าจ้างผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูลภาคสนาม 4 ภาค (40วันx500x3คน)	30,000	30,000	60,000
3.หมวดค่าใช้สอย			
3.1 ค่าถ่ายเอกสารในการทบทวนวรรณกรรม	5,000	3,000	8,000
3.2 ค่าจ้างถอดเทป(96ชม x 600 บาท)	28,800	28,800	57,600
3.3 ค่าสำเนาเครื่องมือวิจัย(แบบสัมภาษณ์)	500		500
3.4 ค่าตัวเครื่องบินไป-กลับ ชั้นประหยัด ไปสัมภาษณ์ 3 ภาค x 6 คน x 3,000 บาท	36,000	18,000	54,000
3.5 ค่าเช่ายานพาหนะในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล 40วัน (4ภาค) x 2,000	40,000	40,000	80,000
3.6 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ในการลงพื้นที่ 40วัน (4ภาค) x 1,000 บาท	20,000	20,000	40,000
3.7 ค่าที่พักนักวิจัยและผู้ช่วยในการลงพื้นที่ 6 คน 3 ห้อง x 40วัน(4 ภาค) (1,500ต่อห้อง)	90,000	90,000	180,000
3.8 ค่าอาหารกลางวันและอาหารเย็นนักวิจัยและผู้ช่วยใน การลงพื้นที่ 6 คน x 100บาทต่อคน ต่อวัน) x 40วัน (4 ภาค)	12,000	12,000	24,000
3.9 ค่าสำเนาเอกสารและเข้าเล่มงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (จำนวน10 ชุดๆละ300 บาท)		3,000	3,000
3.10 ค่าใช้จ่ายในการจัดสนทนากลุ่ม -ค่าเช่าห้องประชุม		10,000	10,000

รายการ	งวดที่1(6เดือนที่1)	งวดที่2(6เดือนที่2)	รวม
-ค่าอาหาร(จำนวน 17 คนๆ ละ 120 บาท x 1มื้อ)		2,040	2,040
-ค่าอาหารว่าง(จำนวน 17 คนๆ ละ 50 บาท x 2มื้อ)		1,700	1,700
3.11 ค่าเดินทางของผู้เข้าสนทนากลุ่ม (จำนวน 11 คนๆ ละ 1,000บาท)		11,000	11,000
4.หมวดค่าวัสดุ			
4.1 ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์	7,500	7,500	15,000
4.2 ค่าวัสดุสำนักงาน	5,000	5,000	10,000
รวมงบประมาณบริหารจัดการ	435,300	481,040	916,340
5.ค่าตอบแทนสถาบัน			80,000
รวมงบประมาณทั้งสิ้น			996,340

ถ้วนเฉลี่ยทุกรายการ

ประวัติบุคคล

หัวหน้าทีมวิจัย

ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

ตำแหน่ง อาจารย์

สถานที่ทำงาน

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลการติดต่อ

E-mail w_langka@hotmail.com

ที่อยู่ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เบอร์ติดต่อ 089-4936632

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2544 ค.บ. (วัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พ.ศ. 2546 กศ.ม. (วิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2554 วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ.2554 ถึง ปัจจุบัน อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มศว

ประสบการณ์ด้านการสอน

ประวัติการสอน

ระดับปริญญาตรี

ศษ 451 การวัดประเมินทางการศึกษา

ศษ 471 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา

ระดับปริญญาโท

พฐ 502 เทคโนโลยีและการวิจัยเพื่อสร้างและสื่อสารความรู้

พฐ 511 วิธีการวิจัยทางการศึกษา

วผ 401 การวัดผลการศึกษา

วพศ 611 เทคนิคการพัฒนาและการใช้เครื่องมือวัดและประเมิน

วพศ 614 สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง

วพศ 681 สัมมนาปัญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต

ระดับปริญญาเอก

วปจ832 สถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุนาม

วปจ836 การสร้างโมเดลเชิงสาเหตุ

วภจ811 การวิจัยเชิงปริมาณและวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาขั้นสูง

วพศ 881 สัมมนาปัญญานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต

ผลงานทางวิชาการ

1. บทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

ชูศรี วงศ์รัตน์, สุพร เข้มเฮง, สุวิมล กฤษฎาหาสน์, อรุณา เจริญสุข, รณิดา เขยชม, และวิไลลักษณ์
ลังกา. 2556. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน
เอกชนประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา” วารสารการวิจัยสังคมศาสตร์(ตุลาคม 2556):
135-150.

ดุษฎี โยเหลา, วิชุดา กิจธรรม, ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ และวิไลลักษณ์ ลังกา. 2555. “การประเมินผล
กระบวนทัศน์พฤติกรรมศาสตร์และการจัดการเรียนรู้ของการใช้คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1และปีที่ 4” วารสารการวิจัยสังคมศาสตร์ (ตุลาคม 2557): 77-
110.

วิไลลักษณ์ ลังกา. 2555. “การนำนโยบายการศึกษาด้านการผลิตครูไปสู่การปฏิบัติ : การเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการแข่งขันระดับอาเซียน”วารสารวิจัยทางการศึกษา. (สิงหาคม 2557-มกราคม 2558):129-141
ประทีป จินน์, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, อุษาศรีจินดารัตน์ และวิไลลักษณ์ ลังกา.2556. การพัฒนาการเรียนรู้
ของนิสิตด้วยการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎี ปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ของThai PBS.
วารสารพฤติกรรมศาสตร์.

Khwanying Sriprasertpap ,Wilailak Langka and Surapon Boonlue. 2015 The Development of
Thai Teacher Information Communication Technology (ICT) Online Community Model in
Thailand. **Procedia - Social and Behavioral Sciences** 197 (2015) 1727 – 1731
Available online at www.sciencedirect.com

2. การนำเสนอผลงานวิจัย conference /abstract /proceedings

ชูศรี วงศ์รัตน์, สุพร เข้มเฮง, สุวิมล กฤษฎาหาสน์, อรุณา เจริญสุข, รณิดา เขยชม, และวิไลลักษณ์
ลังกา. 2556. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน
เอกชนประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา.”ผลงานวิจัยนำเสนอในการประชุมวิชาการ: งาน
ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2556 ของสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย วันที่25ตุลาคม
2556 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Gumpanat Boriboon, Patcharaporn Srisawat, Sorrapakksorn Chatrakamollathas and Wilailak
Langka. 2015. A Comparative Study on Contextual Effecting the Educational Policy
Implementation within 3 Decades of East Asian Countries: South Kores, Thiwananf Japan.
**International Council on Education for Teaching(ICET) June 19-22, 2015 Naruto,
Tokushima, Japan**

Khwanying Sriprasertpap ,Wilailak Langka and Surapon Boonlue. 2015 The Development of
Thai Teacher Information Communication Technology (ICT) Online Community Model in
Thailand.7th World Conference on Educational Sciences, (WCES-2015), 05-07 February
2015, Novotel Athens Convention Center, Athens, Greece

3.งานวิจัย / ทุนวิจัยที่ได้รับ

นิภา ศรีไพโรจน์, ฉวีวรรณ เศวตมัลย์, ชุศรี วงศ์รัตน์, ตติยา เขยชุม, และวิไลลักษณ์ ลังกา. 2547.

การประเมินผลโครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (สควค.) ระยะ 4 ปีหลัง (พ.ศ.2543-2546). ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท.)

ชูศรี วงศ์รัตน์, สุพร เข้มเฮง, สุวิมล กฤษณหุส, อรุมา เจริญสุข, รณิดา เขยชุม, และวิไลลักษณ์ ลังกา. 2554.โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา.ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สช.

สุพร เข้มเฮง, สรศักดิ์ จัตรกมลทัศน์, รณิดา เขยชุม, วิไลลักษณ์ ลังกา, และศุภวรรณ สัจจพิบูล.

2554.การพัฒนาการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนหลักสูตร การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2553). ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มศว

ดุษฎิ โยเหลา, วิชุดา กิจธรรม, ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ และวิไลลักษณ์ ลังกา. 2555. การประเมินผล กระบวนการพัฒนาศาสตร์และการจัดการเรียนรู้ของการใช้คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1และปีที่ 4.ได้รับทุนจากกระทรวงศึกษาธิการ.

รณิดา เขยชุม, วิไลลักษณ์ ลังกา, และศุภวรรณ สัจจพิบูล. 2555.การประเมินผลการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2553). ได้รับทุนสนับสนุน จากคณะศึกษาศาสตร์ มศว

กัมปนาท บริบูรณ์,สรศักดิ์ จัตรกมลทัศน์, พัทธกร ศรีสวัสดิ์ และวิไลลักษณ์ ลังกา.2555 การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ ทางการศึกษา ปัจจัยที่ ส่งเสริมและที่เป็นอุปสรรคในการนำ นโยบายสู่การปฏิบัติในรอบ 3 ทศวรรษของกลุ่ม ประเทศเอเชียตะวันออก : เกาหลีใต้ ไต้หวัน และญี่ปุ่น.ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

วิไลลักษณ์ ลังกา. 2555. การนำนโยบายการศึกษาด้านการผลิตครูไปสู่การปฏิบัติ : การเพิ่ม ประสิทธิภาพในการแข่งขันระดับอาเซียน. ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มศว

ประทีป จินนี่, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, อุษาศรีจินดารัตน์ และวิไลลักษณ์ ลังกา.2556. การพัฒนาการเรียนรู้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎี ปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ ของThai PBS. ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดุษฎิ โยเหลา, นริสรา พิงค์โพธิ์, ศรีณย์ พิมพ์ทอง และวิไลลักษณ์ ลังกา. 2556.การประเมินผลจากการชม ภาพยนตร์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ, วิไลลักษณ์ ลังกาและสุรพล บุญลือ. 2557. การพัฒนาชุมชนออนไลน์เครือข่าย
ครูไทยหัวใจไอซีที. ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล, อรุมา เจริญสุข, รณิดา เขยชุมและวิไลลักษณ์ ลังกา. 2558. การพั่นแบ่งในงานวัด:
กระบวนการเปลี่ยนสภาพของกิจกรรมงานวัดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการเล่น
พั่นของเยาวชนไทย. ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันฯ
- วิไลลักษณ์ ลังกา, กัมปนาท บริบูรณ์, พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และอรุมา เจริญสุข. 2559. การวิเคราะห์
สถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตภาพของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีต่อพฤติกรรม
เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกัน
ตนเอง(อพป.)ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแผนงานภาคีวิชาการสารเสพติดฯ
- วิไลลักษณ์ ลังกา. 2559. อนาคตภาพของคุณลักษณะครูไทยในทศวรรษหน้า.ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- วิไลลักษณ์ ลังกา. 2559. การศึกษาสภาพปัญหานโยบายและแนวทางการร่วมมือเพื่อการปฏิรูป
การผลิตครู. ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์
- วิไลลักษณ์ ลังกา. 2559. การวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการผลิตและพัฒนาครูของประเทศไทย
ในช่วงการปฏิรูปการศึกษา 2 ทศวรรษที่ผ่านมาและการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้าน
นโยบายการผลิตและพัฒนาครูของกลุ่มประเทศอาเซียน. ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะ
ศึกษาศาสตร์ มศว
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, วิไลลักษณ์ ลังกา, กัมปนาท บริบูรณ์และครรชิต แสนอุปบล. 2559.การพัฒนา
รูปแบบการป้องกันการถูกข่มเหงรังแกในโรงเรียน. ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักวิจัยร่วม 1

ชื่อ-นามสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์สภ
สถานที่ทำงาน สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
เบอร์โทรศัพท์ ที่ทำงาน: 02-649-5000 ต่อ 17626
มือถือ: 081-327-8672
Email narisarap24@gmail.com

คุณวุฒิ สาขาวิชา และสถาบันที่สำเร็จการศึกษา

วุฒิการศึกษา	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	คณะ/สถาบัน	ปีที่สำเร็จ
ร.บ.	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (เกียรตินิยมอันดับ2)	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2543
ศศ.ม.	ประชากรศาสตร์	วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2545
ศศ.ด.	ประชากรศาสตร์	วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2552

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.	ตำแหน่ง
6 กรกฎาคม 2555-ปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันฯ ฝ่ายกิจการนิสิต
พฤษภาคม 2554-ปัจจุบัน	เลขานุการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ (เน้นวิจัย)
สิงหาคม 2556-กรกฎาคม 2558	บรรณาธิการวารสารพฤติกรรมศาสตร์
17 มิถุนายน 2552-มิถุนายน 2554	เลขานุการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
3 มิถุนายน 2552-16 มิถุนายน 2558	อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

ความเชี่ยวชาญ

ประชากรกับการพัฒนา การอบรมเลี้ยงดู การสังเคราะห์งานวิจัย

ผลงานทางวิชาการ

บทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

นริสรา พึ่งโพธิ์สภ. 2554. รูปแบบและอุปสรรคของแนวทางการควบคุมภาวะโภชนาการเกินของเด็กวัยเรียนในประเทศไทย. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 9(1), 55-71.

นริสรา พึ่งโพธิ์สภ. 2554. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับการเกิดภาวะอ้วนในเด็ก. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 17(2), 1-18.

Wichuda Kijthorntham and **Narisara Peungposop**. 2012. The Evaluation of Basic Education Provision Policy for HIV/AIDS-Affected Children in Thailand. *International Journal of Behavioral Science*, 7(1), 73-82.

นริสรา พึ่งโพธิ์สภ. 2556. สิ่งที่ดีควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการพัฒนาเค้าโครงวิจัยสำหรับนักวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 19(1), 1-22.

นริสรา พึ่งโพธิ์สภ และ ฐาศุภร์ จันประเสริฐ. 2557. ปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 20(1), 35-52.

Ungsinun Intarakamhang and **Narisara Peungposop**. 2014. Effective Improvement of Talent Management for Continuing of Managing Government. *Asian Social Science*, 10(1), 124-137.

Narisara Peungposop and Thasuk Junprasert. 2014. The Research Review on Type of Child Rearing Practices and Childhood Obesity. *International Journal of Behavioral Science*, 9(1), 59-72.

Kanu Priya Mahoan, **Narisara Peungposop** and Thasuk Junprasert. 2016. State of the Art Behavioral Science Research: A Review of the Publications in the International Journal of Behavioral Science. *International Journal of Behavioral Science*, 11(1), 1-18

รายงานวิจัย

อ้อมเดือน สดมณี ดวงเดือน แซ่ตั้ง **นริสรา พึ่งโพธิ์สภ** และฐาศุภร์ จันประเสริฐ. 2553. *ปัจจัยเชิง*

บูรณาการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของแกนนำชุมชนในภาคกลาง: การศึกษาระยะที่สอง, รายงานวิจัยฉบับที่ 133. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อังศินันท์ อินทรกำแหง และ **นริสรา พึ่งโพธิ์สภ**. 2556. *รายงานการศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพ*

การบริหารกำลังคนคุณภาพเพื่อความต่อเนื่องในการบริหารราชการ, รายงานวิจัยฉบับที่ 142.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดุษฎิ โยเหลา **นริสรา พึ่งโพธิ์สภ** ฐาศุภร์ จันประเสริฐ ปิยรัฐ ธรรมพิทักษ์ อุษา ศรีจินดารัตน์

ธีระชน พลโยธา ชัญญา ลีศัตรุพ่าย ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ และ ศรัณย์ พิมพ์ทอง. 2556.

การศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนคุ้มครองเด็กและค้นหาโครงการต้นแบบ, รายงานวิจัยฉบับที่ 164. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ.

นริสรา พึ่งโพธิ์สภ และฐาศุภร์ จันประเสริฐ. 2557. *การสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง*

ลักษณะทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย, รายงานวิจัยฉบับที่ 149. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ

อังศินันท์ อินทรกำแหง พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ วิชุดา กิจธรรม **นริสรา พึ่งโพธิ์สภ** ฐาศุภร์

จันประเสริฐ และวิริณธ์ กิตติพิชัย. 2557. การพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับ

อาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค, รายงานวิจัยฉบับที่ 152. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดุษฎิ โยเหลา **นริสรา พึ่งโพธิ์สภ** ศรัณย์ พิมพ์ทอง และวิไลลักษณ์ ลังกา. 2557. *การประเมินผลจากการ*

ชมภาพยนตร์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, รายงานวิจัยฉบับที่ 153. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อังศินันท์ อินทรกำแหง วิชุดา กิจธรรม **นริสรา พึ่งโพธิ์สภ** และ ขจรศักดิ์ เขียวน้อย. 2558. *รายงานผล*

การศึกษาวิจัยพฤติกรรมการทำงานปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ส, รายงานวิจัยฉบับที่ 166.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทุนวิจัยที่ได้รับ

1. โครงการการประมวลและสังเคราะห์ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ให้ความสำคัญ. ทุนวิจัยงบประมาณรายได้มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2548. (หัวหน้าโครงการวิจัย)
2. โครงการการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย. ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2555. (หัวหน้าโครงการวิจัย)

3. โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์จากวารสารพฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. ทุนวิจัยงบประมาณรายได้สถาบัน ประจำปีงบประมาณ 2557. (หัวหน้าโครงการวิจัย)
4. โครงการปฏิบัติการเรียนรู้ผู้เรียนโดยการชี้แนะและให้คำปรึกษา. ทุนวิจัยงบประมาณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2558. (ผู้ร่วมวิจัย)
5. โครงการพัฒนาระบบบริหารผลงานและสมรรถนะ: การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารผลการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบริบทของราชการพลเรือนสามัญของไทย. ทุนวิจัยงบประมาณสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน ก.พ. ประจำปีงบประมาณ 2558. (ผู้ร่วมวิจัย)
6. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงและพัฒนาเครื่องมือการติดตามและประเมินผลการใช้ประโยชน์กลุ่มกำลังคนคุณภาพในระบบราชการศูนย์นักบริหารระดับสูง. ทุนวิจัยงบประมาณสำนักงาน ก.พ. ประจำปีงบประมาณ 2558. (ผู้ร่วมวิจัย)
7. โครงการวิจัยพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค. ทุนวิจัยงบประมาณศูนย์นักบริหารระดับสูง สำนักงาน ก.พ. ประจำปีงบประมาณ 2557. (ผู้ร่วมวิจัย)
8. โครงการสำรวจและวิจัยความตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิของผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม. ทุนวิจัยงบประมาณ กสทช. ประจำปีงบประมาณ 2556. (ผู้ร่วมวิจัย)
9. โครงการศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนคุ้มครองเด็กและค้นหาโครงการต้นแบบ. ทุนวิจัยงบประมาณกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปีงบประมาณ 2556. (ผู้ร่วมวิจัย)
10. โครงการการประเมินผลจากการชมภาพยนตร์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ทุนวิจัยงบประมาณรายได้มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2556. (ผู้ร่วมวิจัย)
11. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารกำลังคนคุณภาพเพื่อความต่อเนื่องในการบริหารราชการ. ทุนวิจัยงบประมาณสำนักงาน ก.พ. ประจำปีงบประมาณ 2557. (ผู้ร่วมวิจัย)
12. โครงการวิจัยความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นพหุระดับระหว่างลักษณะทางจิตสังคมของครู การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีต่อจิตพอเพียง และพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนในโรงเรียนแบบอย่าง “สถานศึกษาพอเพียง”. ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2554. (ผู้ร่วมวิจัย)
13. โครงการศึกษาเกี่ยวกับภาวะสมรสและทัศนคติต่อการสมรสของสตรีไทยในสังคมยุคใหม่. ทุนวิจัยงบประมาณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2552 (ผู้ร่วมวิจัย)
14. โครงการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรการวิจัยชุมชนด้านครอบครัว. ทุนวิจัยงบประมาณสำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปีงบประมาณ 2552. (ผู้ร่วมวิจัย)

ภาระงานด้านการสอน

ระดับปริญญาโท

วป 541 พื้นฐานทางสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

วป 581 การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์

ระดับปริญญาเอก

วป 703 การวิจัยเชิงคุณภาพ (อาจารย์ผู้สอนร่วม)

วป 781 การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับการทำงาน (อาจารย์ผู้สอนร่วม)

ประสบการณ์การฝึกอบรม

1. การบริหารจัดการงานวิจัยด้วยโปรแกรม R โดย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร- วิโรฒ ระหว่างวันที่ 27-29 กรกฎาคม 2552
2. การวัดและประเมินผลในระดับอุดมศึกษา: การใช้โปรแกรมเพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือวัด โดย สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2552
3. การเรียนการสอนในโลกใหม่ยุคแห่งสมอง โดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างวันที่ 19-20 กันยายน 2552
4. Think Out of The Box: การบริหารและพัฒนาความคิดนอกกรอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2552)
5. “Mind Map” เครื่องมือพัฒนาความจำ เพื่อความสำเร็จของงาน โดย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552
6. การวิจัยเชิงปริมาณ แบบสหวิทยาการ ชุดวิชาที่ 1 เรื่อง การเขียนข้อเสนอเค้าโครงวิจัยที่เข้ามาตรฐาน โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ระหว่างวันที่ 25-27 มีนาคม 2553
7. การวิจัยเชิงปริมาณ แบบสหวิทยาการ ชุดวิชาที่ 3 เรื่อง การสร้างแบบวัดทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ที่มีมาตรฐานสูง โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ระหว่างวันที่ 4-6 พฤษภาคม 2553
8. การวิจัยเชิงปริมาณ แบบสหวิทยาการ ชุดวิชาที่ 4 เรื่อง สมมติฐานการวิจัยกับทักษะการวิเคราะห์ทางสถิติที่เหมาะสม โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ระหว่างวันที่ 27-29 พฤษภาคม 2553
9. การอบรมเชิงปฏิบัติการระยะสั้น “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ: ศาสตร์และศิลป์เพื่อประโยชน์สุขของปวงชน รุ่นที่ 6 โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างวันที่ 10-21 ตุลาคม 2554

10. "Case Study Methods and Small-n research design" IPSA-NUS Summer School in Research Methods in Social and Political Science [National University of Singapore] during June 25-July 6 2012
11. จริยธรรมการวิจัยพื้นฐานและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จัดโดย วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ร่วมกับ ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย ระหว่างวันที่ 2-3 ตุลาคม 2556
12. International Conference: New Directions for Research and Evaluation "Meta-Ethnography Research, Mixed Synthesis Research and Collaborative Evaluation" by Faculty of Education and Graduate School, Naresuan University during January 10-13 2014

สรุปการประชุม

นโยบายและยุทธศาสตร์การยกระดับทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแเอเชีย ครั้งที่ 3

วันที่ 31 ตุลาคม 2559 เวลา 9.00 – 12.00 น.

ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 14 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล	ผู้อำนวยการ สกว. ฝ่าย 4
2. ดร.สมศักดิ์ คลประสิทธิ์	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
3. ศ.ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง	
4. รศ.ประภาภัทร นิยม	สถาบันอาศรมศิลป์
5. ดร.เจื้อจันท์ จงสถิตอยู่	
6. คุณพิสิฐ นาครำไพ	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
7. คุณศุภริดา ศิริวงศ์	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
8. คุณศศิวิมล ช่วยยรรยง	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
9. คุณณัฐพัชร์ ทองคำ	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
10. คุณชลจิตต์ ยุกตะนันท์	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
11. คุณอรอนงค์ อินทรหะ	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
12. คุณภัทรา ทิพย์ภาระ	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สรุปการประชุม

การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อพิจารณารายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ กับแนวทางของกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อรูปธรรมการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งผู้ประสานงานฯ และผู้ทรงคุณวุฒิได้มีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ดร.สมศักดิ์

- บทสรุปผู้บริหารควรเพิ่มสาระสำคัญ ไม่ต้องเน้นความเป็นมา
- เพิ่มขอบเขตงานวิจัย คำนิยาม ให้ชัดเจน
- เพิ่มแผนภูมิ และเติมรายละเอียดคำอธิบาย ในหน้า P.XII ของบทที่ 5

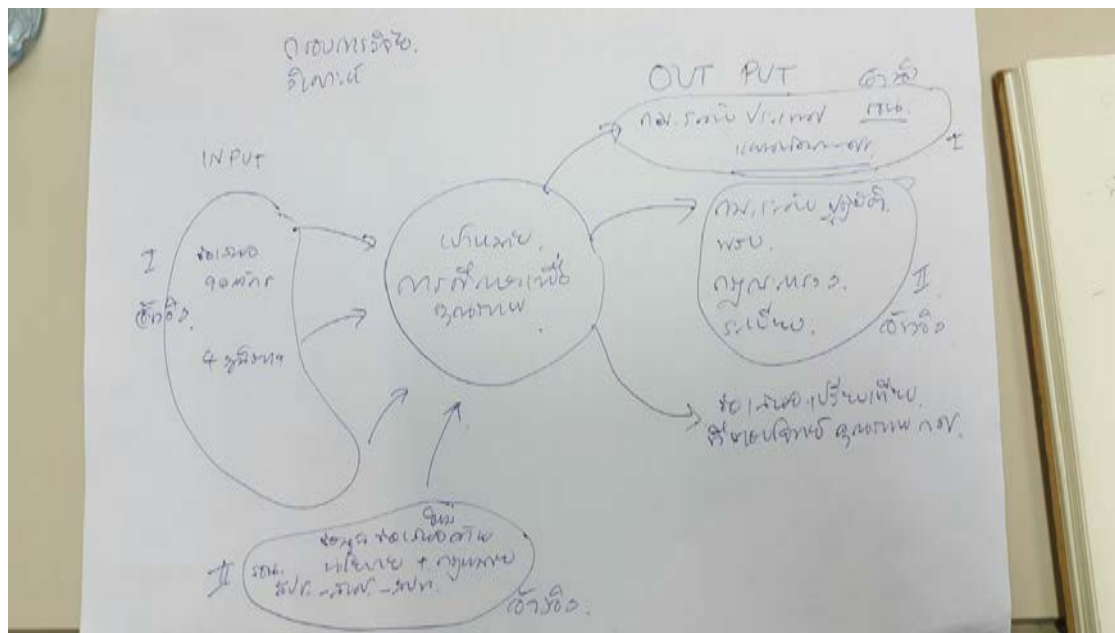
- ควรเขียนบทสรุปด้วย fact
- ควรเชื่อมโยงกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
- ควรแก้ มาตรา 6 เป้าหมายการปฏิรูปให้ยึดโยงกับรัฐธรรมนูญ
- กลุ่มเรื่องการปฏิรูป สภาพการณ์ที่ 9 องค์กร กับ โครงการฯ เสนอ ควรสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
- การเขียนอิงรัฐธรรมนูญจะมีคุณค่า นำไปใช้ประโยชน์ได้

อ.ชนิตา

- เพิ่ม definition ให้ชัดเจน ว่าเป็นคืออะไร ของใหม่ ของเก่าต่างกันอย่างไร
- การเสนอภายใต้กรอบพรบ.
- เช็คว่า framework ถึงเมื่อไหร่ เพราะช่วงเดือนมีนาคมถึงสิงหาคมข้อเสนอเกิดขึ้นเยอะมาก
- ควรเขียนสังเคราะห์เชิง objective
- Research design ยังไม่ชัดเจน ปรับให้ชัดเจน
- การนำข้อเสนอของ สปช. สปท. สนช. รัฐธรรมนูญ มาเป็นกรอบใหญ่ในการวิเคราะห์
- ขอให้ใส่ reference ให้ครบ ถูกต้อง
- ปรับภาษาให้อ่านง่าย
- อยากเห็นข้อเสนอในเชิงกฎหมาย

อ.ประกาภัทร

- บทที่ ๘ สะท้อนความคิดเห็นของผู้วิจัยชัดเจน
- ควรพิจารณาให้ชัดเจนว่าจะวิเคราะห์ในรูปแบบไหน นำ พรบ. มาตั้งแล้วนำมาวิเคราะห์ หรือ วิเคราะห์แตกต่าง/เหมือน หรือนำกฎหมายระดับประเทศมาตั้งแล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ
- ข้อมูลยังขาด ปฐมวัยกับอุดมศึกษา
- การวิพากษ์ พรฐ. เดิมว่าแคบ จึงทำให้ไม่สามารถส่งผลต่อ การศึกษาตลอดชีวิตได้
- ดูข้อมูลหลัง 31 มีนาคม 59
- พรบ. ถูก abuse และถ้าไม่ยกโดน abuse จะต้องแก้ไขจุดไหน ซึ่งมีหลายหน่วยเสนอแนะ เช่น สมัชชา อุดมศึกษา สภาการศึกษา
- การปรับ graphic แผนภาพจะช่วยทำให้ดูง่ายและตรงกับใจผู้นำเสนอ

อ. เจื้อจันทรี

- ตรวจสอบ reference ให้ถูกต้อง
- การเพิ่มเติมข้อมูลในระดับอุดมศึกษา
- การเพิ่มข้อเสนอในการกระจายอำนาจสู่พื้นที่
- ข้อมูลจากเครือข่าย (ควรอ้างอิงอย่างไร)
- เพิ่มข้อมูลของ UNESCO ของ OECD เพื่อเป็น evidence

อ. ปัทมาวดี

- ควรหากรอบการวิเคราะห์ให้ชัดเจน
- ปรับการเขียนของบทที่ 2 ให้อ่านง่าย
- ทำให้ชัดเจนระหว่างข้อมูลกับข้อคิดเห็น
- ปรับ graphic ให้มีแค่ concept สำคัญ และให้แยกส่วนกัน รายละเอียดค่อยดึงออกมา
- วิธีเขียนยังปนกัน ควรแยกออกมาให้ชัดเจน
- Research design ยังไม่ชัด
- ส่วนของ time frame ทำถึงมีนาคม ให้ชัด และข้อมูลมีนาคมถึงสิงหาคมมาเติม
- ควรมีบท background แยกออกมาเพื่อให้ทราบ แยกออกจากบทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ
- แยก framework กับ review literature
- วิจัยให้ตรงชัดเจนได้เลย ในหมวด 9 เช่น สื่อ กองทุนครู

- เสนอปัญหาเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน
- เขียนข้อจำกัด เช่น การเข้าถึงข้อมูล และอธิบายให้ชัดว่าเพราะอะไร
- การเขียนอ้างอิง ให้ครบ ถูกต้อง
- การแยกแยะข้อมูล ในประเด็นการเปรียบเทียบ มีแต่ตารางและไม่มีการอธิบาย ความสอดคล้องไม่สอดคล้อง เหมือนไม่เหมือน อย่างไร เพราะอะไร และนำมาอธิบายให้ชัดเจน
- ปรับแก้ abstract ภาษาไทย-อังกฤษ ให้ตรงกัน
- ข้อเสนอการปฏิรูปในกลุ่มที่ 4 ควรเขียนเนื้ยนไปกับกลุ่มที่ 1 และใช้กลุ่ม 1 มาวิเคราะห์โดยใช้แนว พรบ. มาวิเคราะห์
- บทที่ 2 ควรเป็นกรอบการวิเคราะห์
- ข้อวิพากษ์ควรดึงไปเป็นอีกบท
- การเขียนรายงาน เขียนเรียงไปตามวัตถุประสงค์
- จากชื่อเรื่อง “ของกฎหมาย” คืออะไร ควรเขียนขอบเขต นิยาม ให้ชัด

สรุปการประชุม

นโยบายและยุทธศาสตร์การยกระดับทรัพยากรมนุษย์ของไทยในกระแเอเชีย ครั้งที่ 4

วันที่ 27 ธันวาคม 2559 เวลา 13.00 – 15.30 น.

ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 14 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน	ผู้ประสานงาน
2. รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล	ผู้อำนวยการ สกว. ฝ่าย 4
3. ดร.นพดล ปิยะตระกูล	สำนักบริหารคุณภาพแห่งชาติ
4. คุณธนะชัย อุปรรัตน์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
5. คุณศักดิ์ศรี เสี่ยงเตง	กลุ่มงานพัฒนาระบบมาตรฐานฯ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
6. รศ.ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
7. คุณสุกโชก ทรัพย์สุคนธ์	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
8. คุณจินางค์กูร โรจนนันท์	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
9. รศ.ดร.สมชาย นำประเสริฐชัย	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
10. คุณเรืองรัตน์ วงศ์ปราชญ์	สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 3 ชลบุรี
11. คุณธวัช เบญจาทิกุล	สำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
12. คุณชานนท์ อาทะมา	ทีมสังเคราะห์ความรู้ SRI
13. คุณปาริชาติ ศิวะรักษ์	ทีมสังเคราะห์ความรู้ SRI
14. คุณสุจิตราภรณ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. ผศ.ดร.อนุชัย งามวรางกูร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
16. ผศ.ดร.นลินรัตน์ รักกุล	บริษัท แมกซูน จำกัด
17. คุณกรรณัฐ นพจิรนนตร	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
18. คุณพิสิฐ นาครำไพ	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
19. คุณดลจิตต์ ชุกตะนันท์	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
20. คุณอรอนงค์ อินทรหะ	

สรุปการประชุม

การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อพิจารณารายงานความก้าวหน้า โครงการการนำร่อง การจัดการระดับพื้นที่เพื่อเชื่อมต่อภาคอุตสาหกรรมกับภาคการศึกษาและการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในการยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน และโครงการพัฒนาระบบคลังหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนความรู้ ทักษะไปสู่การยกระดับมาตรฐาน ฝีมือแรงงาน หรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งผู้ประสานงานฯ และผู้ทรงคุณวุฒิได้มีความคิดเห็น ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

โครงการการนำร่องการจัดการระดับพื้นที่เพื่อเชื่อมต่อภาคอุตสาหกรรมกับภาคการศึกษาและการ พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในการยกระดับมาตรฐาน ฝีมือแรงงาน

- ปรับแก้ชื่องาน ให้ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- การนำร่องการจัดการระดับพื้นที่เพื่อเชื่อมต่อภาคอุตสาหกรรมกับภาคการศึกษาและการ พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในการยกระดับฝีมือ แรงงานตามมาตรฐาน
- ปรับแก้คำ ให้ใช้คำเดียวกัน เพื่อให้มีความหมายตรงกัน ตลอดทั้งเล่ม
- แก้ไขข้อความให้ถูกต้องและเพิ่มเนื้อหาบางส่วนที่จำเป็นต้องเทียบเคียงเรื่องกฎหมายของ หน่วยงาน เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน โดยเฉพาะในรายละเอียดของตารางที่ 3 บทบาทและ หน้าที่ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลา

โครงการพัฒนาระบบคลังหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนความรู้ ทักษะไปสู่การยกระดับมาตรฐาน ฝีมือแรงงาน หรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

- ปรับแก้ชื่องานวิจัย และปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
- เพิ่มนิยามศัพท์ คำว่า มาตรฐาน
- ปรับการทบทวนวรรณกรรม เรื่อง มาตรฐานอาชีพ และตัดคำที่ซ้ำซ้อนออก
- งานนี้ได้ถ้อยหลังโดยพยายามสร้างมาตรฐานใหม่ที่เป็นมาตรฐานของแต่ละท้องถิ่น แทนที่ จะเน้นการมีมาตรฐานระดับชาติเพียงมาตรฐานเดียว
- งานที่สำคัญยิ่งแต่ไม่ปรากฏภาพชัดในงานวิจัยนี้คือ การเทียบโอนประสบการณ์ของผู้ที่ ได้รับการศึกษาดำกว่า ปวช. และ ปวส. ซึ่งเป็นแรงงานส่วนมากของประเทศ จะมีวิธีการ เทียบคุณวุฒิวิชาชีพของบุคคลเหล่านี้ได้อย่างไร เพราะพวกเขาคือพวกที่ต้องการยกระดับทั้ง

คุณวุฒิวิชาชีพและสมรรถนะในการทำงานให้สูงขึ้น โดยที่ผ่านมากลุ่มบุคคลดังกล่าวซึ่ง
เป็นแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศถูกละเลยและมิได้เป็นจุดเน้นของงานวิจัยนี้

- ในขณะที่งานวิจัยนี้กำลังดำเนินไปในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและตราด ก็มีความก้าวหน้าในการ
ทำงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะจัดให้มี “องค์กรกลาง” เพื่อกำหนดมาตรฐาน
อาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อยกระดับฝีมือและคุณวุฒิวิชาชีพของแรงงานที่มีอยู่ให้สูงขึ้น